

ՌԱՏԵՒԻՄԱ

RAHNUMA

Tel. Washington Heights 7-7128

A BI WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 165 Audubon Avenue, New York, N. Y.

Entered as second-class matter Aug. 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Mar. 3, 1879:

Vol. XIII, No. 10, May 30, 1931

Ճիւտ 13, Նօ 10, Մայիս 30, 1931

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԻՄԱՆԸՆ ՍԱՐՍԸԼՄԱՁ ՇԷՅԼԵՐԻ

Պիր տէֆա Ամէրիգատա կէճէլէրին պէօյլը միգրատարաւ ելլողը վար աղբջօր խոր: Հէր քէս պունտան վէք միւթէլսիւր օլարազ տիւնեանըն սօնու կէլմիլ տիր տէյու թէլալէ կտէր իքէն, Նիկորլարտան պիրի հօգարը տօղրու տիպպաթլա պաղտողտան սօնրա՝ նրտա էտիպ՝ «Գօրգմայլը՝ նրզ, գութպ կըլտըզը էէրինաէ իւրըլլօյօր, թէս լիքէ հօգ տըր» տէտի:

Իմանըն տա թէպտիլ օլաճաղը ճիւլէթլէրի վար իսէ տէ, սարսըլմազ ճիւլէթլէրի տէ վար տըր:

Պու սարսըլմազ շէյլէրտէն պիր քաջընը զէքը կտէլիմ:

1. Ալլահըն շախսիյէթի հանի պիր դաթ օլմաը: Շախսիյէթ տէմէլէ պիզիմ կիպի ճէսէտի վէ ճէսէտ աղալարը վար տըր տէմէք իւթէմէյօրըլ, անճազ քէնտի Փաալիյէթինտէ հուրր օլուպ՝ քէնտի քէնտիսինի պիլիւր վէ սէվէր պիր վարըլք տըր տէմէք իւթէլիլ: Ալլահըն զաթընտա պիլմէտիյիմիլ վէ պիլէմէյէճէյիմիլ պիլհիսապ շէյլէր վար, լաքին անըն պիր զաթ օլտուղունը պիլիւր իլ վէ պունտա մէվգիլիմիլ սաղլամ տըր: Պիլտիյիմիլ պիլիւրն քաւիւնաթտա սալթ առէմ տիր քի շախսիյէթէ մալիք օլուպ՝ քէնտի Փաալիյէթինտէ հուրր տըր: Վէ քէնտի հազընտա միւթթալի օլուպ՝ տիկէր զաթլարը սէվէր վէ անլէրտէն սէվիլիլ: Վէ պիլթթապի առէմ քէնտի խալիլիլի Անըն էն ելլէքէք Փիլիլ իլէ թանըր վէ սնտէն էքսիք տիւլիւնէմէք: Ալլահըն շախսիյէթինի ինքեար

էթմէք իչիւն առէմին շախսիյէթինի ինքեար էթմէլի իլ: Պունը իսէ հիչ պիր քիմսէ թէնազուգար տիւլմէյէթէք ինքեար էտէմէք: Ալլահըն շախսիյէթի իմանըն սարսըլմազ պիր թէմէլի տիր:

2. Իլհամ իմանըն սարսըլմազ տիլէք պիր թէմէլի տիր: Զաթ օլան ինսան զաթ օլաքն խալիլիլ իլէ միւլաղաթ էթմէք իսթէր, Անը պիլմէք, առէմիլինի անտէն էօյրէմէք վէ Ալլահըն շու ալէմինտէ տիւլար օլտուղու պին պիր ուղուպէթ իչինտէ տօղրու եօլու պուլմազ իսթէր: Ալլահըն սահիպի իլէ ահէնկտիլ օլմազ արգու կտէր, վէ պու հասրէթլէրինէ ճէվապ պուլմաղը մէմուլէ կտէր, վէ նիչէ սըրալարտա պուլտուղունը զանն կտէր, վէ պուլուր: Պու իլհամ տըր, վէ իլհամ հազիլի տիր, վէ իմանըն սարսըլմազ պիր թէմէլի տիր: Վազաա պաղըլար իլհամ ալապիլտիլէրինի զանն էթմէլէք, պաղըլար իլհամ ալըրլար լաքին անըն էյի անլամազ լար, պաղըլար անլարլար, լաքին պաղալարա անլատամաղլար, լաքին մուլթաղա իլհամ հազիլի տիր, չիւնքի խալիլ քէնտի մալիլուզը իլէ տալիմ հազիլի թէմաստա տըր:

3. Պիզիմ իչիւն Քիւքիւպ ի Մուգատտէս իլհամաթըն էն էմին դայուր օլարազ՝ իմանըն սարսըլմազ թէմէլի տիր: Պու քիթապ իչիւն Ալլահըն ճիւլէ իլհամաթընըն եէկեանէ դայուր տըր տէյէմէլիլ: Ալլահըն իլհամաթընը պու եօլտա թահտիտ էթմէք վաղիֆէմիլ տէյիլ տիր: Քիթապ քէնտիսի պէօյլէ պիր թահտիտէ միւստատէ էթմէք: Պու քիթապ՝ քիթապ մազաւընտա պիր իլհամ տալիլ տէյիլ տիր: Պու քիթապ իսլամ իլմ ի իլահիյաթընըն Գուրան հազ-

գրնտա ինանտըղը կիպի գըթա գըթա կէօքտէ եա եէրտէ Ալլահն էլի իլէ եազըլըպ՝ պիղէ կէօնտէրիմիշ պիր շէյ տէյիլ տիր: Քիթապ ը Մուգատտէս քէնտիսի իշիւն պէօյլէ պիր իտտիատա պուլունմայօր: Ալլահ պիղէ քիթապ կէօնտէրմէտի: Իլլա «ղէման ը գատիմտէ նիլէ գըթալար վէ նիլէ թարղարտա փէյղամպէրլէր վասըթասըյլա էմտատա սէօյլէմիշ օլարադ, պու սօն կիւնլէրտէ տախի օղլու իլէ պիղէ սէօյլէտի»: Ալլահ սէօյլէտի վէ քիթապը առէմլէր եազտը: Ասլ իլհամ Ալլահն սէօյլէտիյի տիր: Ատէմին եազտըղը անըն գայտը տըր: Իլհամ պիղէ թէվարիսէ եախօտ իլմի մէսէլէլէրէ տախի, եախօտ կէլէճէք տէհրլէրին վուգուլթընա տախի մէրազըմըղը իզնա էտէճէք մալիլմաթը իլհամ նուֆուզլա թէլզին էթմէք իշիւն վէրիմիշ տէյիլ տիր: Իլհամ առէմլէրի քեամիլ առէմ գըլապիլմէք իշիւն Ալլահն անլէրէ թէմաս էթմէսի տիր: Իլհամն մատտէսի Ալլահ քէնտիսի տիր: Թէքլինին իլք պապլարընտաքի իլհամ, իլք ալէթտէ գօնուլմուլ տըր: Խիլզաթ կիւնլէրի վէ օլ կիւնլէրին իշիլի իլհամ մատտէսի տէյիլ տիր: Վահի քիթապընըն իլհամը աթլար վէ ճանապարհար տէյիլ, իլլա քիլիսանըն պաշը օլան տիրի Քրիստոս, քիլիսէյի տիւշար օլտուզու թէատտի ֆուրուսու իշինտէ ունութմամըլ օլտուզուսու վէ նիհայէթ կէլիպ քիլիսէյէ քեամիլ զաֆէր պախշ էտէճէյինին խապէրի տիր: Թէպէտտիլ էթմէյէն իլհամ պու տըր:

Պու իլհամաթըն, խուսուսա Քրիստոստա պիղէ միւնքէլիֆ օլան քեամիլ իլհամըն էն էմին գայտը Քիլթիլպ ի Մուգատտէսէտէ պուլունուր: Վէ իշթէ պու մանատա պու Քիթապ իմանըմըղըն սարսըլմազ պիր թէմէլի տիր: Պու մանատա Քիթ. Մուգատտէս էսքիմէզ վէ զէպլալ պուլմազ:

4. Քրիստոս Ալլահն իլհամաթընըն էքմէլ մէրքէզի տիր. պու տա իմանըմըղըն սարսըլմազ պիր թէմէլի տիր: Քրիստոստան էվլէլէր իլհամլար Քրիստոսըն նուրուստա քէնտի խապթ վէ թէֆտիլէրին պուլուրլար, Քրիստոստան սօնրաքի իլհամաթ Քրիստոստաքի իլհամլէ թէն վիր օլունուրլար: Վէ Քրիստոս քէնտիսի պու գատար տէհրլէրտէն պէրու քէնտի նուրունտա փարլատըղը կիպի շիմտէն սօնրա տա քէնտի նուրը իլէ տիւննայը թէնվիր էտէճէք տիր:

5. Իմանըմըղըն տիկէր պիր սարսըլմազ թէմէլի, շախսի Քրիսթիան քէնտիպէմիդ տիր:

Սէնէլէր էվլէլ էրզըուտա պիր Միւսլիման կէնճ Քրիսթիան օլմուլ խտի: Պու պիր վազթ Յովհաննէս Աւետարանեան իմի իլէ մարուֆ խտի: Թիւրքիատա գանուն ը էսասի իլանընտան սօնրա իզմիրտէ իքի տէրվիշլէր տէ Քրիստիան օլմուլ վէ Ալլամանիալը տօսթլար անլէրի տահա զիյատէ թալիմ էթմէք իշիւն Ալլամանիայա կէօթիւլմիւլէր խտի: Պիր իքի սէնէ սօնրա Ալլամանիատա պու տէրվիշլէրտէն տէօնմիւլ օլան զաթլարլա կէօթիւլտիւլիմտէ, պազտըմ քի անլէրին իմանլարը կէվլէմիլ վէ էսքի տէրվիշլէր կիւնլէրին հասրէթլէ զիք էտիյօրլարտը: Անլէրալէն ալըրլազտան սօնրա Աւետարանեան էֆէնտի իլէ կէօթիւլիպ՝ պու շէյ անա նապլ էյլէտիմ իսէ, օ տէտի, «Պէն Քրիստոսու Յովհաննէս Ինճիլինին 3.16-ընտա պուլտուլմ: Օ պանա կիւնհարըմը աֆվ էտիպ՝ պանա սէլամէթ պախշ էթտի վէ անըն իշիւն անա իման էտէրիմ: Պու իմանըմ սարսըլմազ: Օլ տէրվիշլէր Քրիստոսը քէնտի ֆիլօսօֆուլարը իլէ պուլտուլար, անըն իշիւն թէմէլլէրի շիւրիք տիր, սարսըլըր»: Պու տօղրու պիր քէշֆ խտի:

Քրիստոսըն իլհամընըն քիւնհիւ, աալ թէմէլի Ալլահն առէմէ խապէր կէօնտէրմէսի տէյիլ, իլլա Ալլահն քէնտիսինին առէմի արամազ իւզըք պիղէ կէլմէսի տիր: Վէ բուհ մազամընտա առէմ բուհունտա սաքին օլմազը պիղէ վատ էտիյօր: Վէ պու հայաթա հազիգաթէն նալի օլան պիր առէմ իշիւն պուլունտան սաղլամ պիր հազիգաթ պուլունմազ: Սարսըլմազ պիր թէմէլ տիր պու: Ճիւմլէ իթիւրազլար էօնիւնտէ չու պուրհան, եանի «Պէն քէօր խտիմ, շիմտի կէօթիւլարը», եանի թէճըրպէ ի զաթիյէ պուրհանը, սարսըլմազ պիր գայա կիպի տուրուր: Պէօյլէճէ իլհամ Քիլթիլպ ի Մուգատտէս իլէ զափանըպ՝ պիթմիշ օլան պիր պապ տէյիլ, իլլա Ալլահն տէվամի պիր իշի տիր: Օ՝ Քրիստոս տա միւնքէլիֆ օլան բուհու իլէ հալա պիղէ սէօյլէյօր վէ պիղիմ վազիֆէմիլ պու սէտայը իշիտիպ՝ անա կէօրէ եալամազ տըր:

Էօյլէ իսէ պու «սարսըլմազ մէլէքիլթէ», պու թէմէլլէրի միւնքէմ օլան իմանա մալիք օլտըղըմըլ հալտա պու կիւն չու մուհաճէրէթին պիհիսապ միւղայազալարը իլէ օղրալան էհուլիմիլին պու իմանըն պիր թազըմ էսրաքէնկիլ քէօշլէրինէ սօֆուլարազ՝ ազլարընըն էթմէտիլի մէսէլէլէքէ զարըմալարընտա պիր մանա վէ միւնասէպէթ կէօթիլիլ: Տիւնեանըն իլիլզաթը ալթը կիւնտէ մի, միլիոնլարճա սէնէ-

չէրտէ մի՞ օլտու, Յովնան պալըղըն գարնըն-
սա նտոր՞լ գալապիլիւր իտի, Եսայիին կէօր-
տիւյիւ վաճիտէ Ալլահըն էլպիսէսի վէ մէլէք-
լէրին զանաւորաբը հարՖիլէն էօ՞յլէ մի իտի,
Քրիստոսըն տօղուշունըն էսրարընը նասը՞լ ան-
լամալը, գըյամ ճէսէտինի վէ ուրուճ ճէսէտի-
նի նա՞սըլ անլալալըմ, Գեթսեմանի վէ Գող-
գոթա էլէմլէրինտէ Քրիստոսըն տուլղուսու
հախօտ Ալլահըն հիսսիյաթը նէ՞ իտի, Քրիս-
տոսըն թէքար կէլիշինին մէնղարէ վէ ալա-
մէթլէրինին թէՖէրրիւաթը նէ՞ տիւր, վէ կէլէ-
ճէյի կիւն եա սէնէ նէ՞ զէման տըր: Պու կիպի
շէյլէրի պիւմէք իսթէր իտիք, լաքին իմանըմը-
ղըն էստսի մէսէլէսի պունլար տէյիլ տիւր: Ալ-
լահ տիղէ իշհամ վէրմէքլիյէ թէնէզղիւլ էտի-
յօր իսէ, պիղէ պու շէյլէրի խապէր վէրիպ՝ մէ-
րազըմըղ տօյուրմազ իշիւն թէնէզղիւլ էթմէ-
յօր, իլլա տիղի հագիղի ատէմլէր հափապիւլ-
մէք իշիւն պիղէ սէօյլէմէք իսթէյօր: Պիղի սէվ-
տիլինի վէ պու կիւն պիղիմ իլէ պէրապէր իշ-
լէմէքտէ օլտուղունը պիղէ կէօսթէրիպ՝ պիղի
շախսէն բուհու իլէ իրչատ էթմէք իսթէտիլինի
պիղէ իսպաթ էթմէք իսթէյօր: Քրիստոստա
պունը իսպաթ էթմիշ օլտուղը կիպի՝ պու կիւն
տէ պիղիմ շախսի հայաթլարըմըղտա պիլֆիլի
իսպաթ էթմէք իսթէյօր:

Իմտի պու տալանըմազ միւղալգալար ալ-
թընտա չապալալան միլլէթտաշլարըմըղա վէ
անլէրին միւրշիտլէրինէ ճիտտի թալմիյէմիզ
չու տըր քի՞ իմանըն էսասլարընըն էսրարընա
տօղուլուպ՝ խիլգաթ կիւնլէրի, միւճիղէ եօլլա-
րը, Քրիստոսըն տօղուշու սըրրլարը, գըյամը-
նըն վէ ուրուճունըն թարզ ու թարիգի, քէֆա-
րէթին Ալլահըն գալպիւնտէքի ումգու, Քրիս-
տոսըն թէքար կէլիշինին պիղտէն կիղլէնիւմիշ
օլան զէման վէ ալալիմինի արամըղտա միւ-
ճատէլէ մատտէլէրի էթմէքտէն իսէ, իմանըն
ասլ սէլիմ վէ էմին թարիգինտէ եիւրիմէյէ
չալըշալըմ: Պիղի սէվէն վէ պիղի սէվտիլինի
Քրիստոստա իսպաթ էթմիշ օլան Ալլահըմըղ
պու կիւն չու աշվալըմըղ արասընտա պիղիմ
հայաթ վէ միւղալալարըմըղա շախսէն բու-
հու իլէ իշթիւրաք էտէրէք՝ պիղի թէսէլլի էթ-
մէք, պիղէ գուվլէթ վէրմէք, պիղի Քրիստո-
սըն թարիգինտէ իրչատ էթմէք իսթէյ: Պիղիմ
վաղիֆէ վէ իմթիյաղըմը՝ Անըն պու թէրթի-
պինէ իման իլէ թէսլիմ օլուպ, պու իշհամաթը
քէնտի թէճրիպէ ի զաթիյէմիղտէ պուլմազ վէ
անը հայաթըմըղտա պիլֆիլի կէօսթէրմէք տիւր:

«Պու էճլտէն սարսըմազ պիւր մէլէքիւթ
ալմըլ օլարագ, օլ ինայէթէ նայիլ օլալըմ քի
անըն վասըթասըլա Ալլահա մազպուլ թարզ
իւրէն հիւրմէթ վէ թագվա իլէ իպատէթ էտէ-
լիմ: (Իպր. 12. 28):

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՀԱԼԻՄ ՎԷ ԳԱԼՊԷՆ ՄԻԻԹԷՎԱԶԸ ՕԼԱՆԼԱՐ

ՄԻԻՊԱՐԷՔ ՏԻՐԼԷՐ

Էֆէնտիմիզ տաղ իւղէրինտէ իրատ էթտիյի
վաղընտա, «Նէ միւպարէք տիւր հալիմլէր, գիւրա
անլէր զէմինի թէվէրիւս էտէճէքլէր տիւր» տէ-
տի: Պիւր պաշգա սըրատա, «էյ ճիւմլէ եօրղուն
վէ եիւքլիւլէր պանա կէլինիյ... վէ պէնտէն
էօյլէնինիզ, գիւրա պէն հալիմ վէ գալպէն միւ-
թէվաղը իմ, վէ ճանլարընըղա բահաթ պուլուր
սընըղ» պուլուրտը: Պէօյիւք օլմազ վէ Ալլահըն
մէլէքիւթիւնէ աղա օլմազ իսթէյէնլէրէ չօճուգ
լար կիպի օլմազըղը թալսիյէ էյլէտի: Պաշգա-
սը իւղէրինէ թէէսիւր իշլէթմէնին եօլու անլէրէ
խըտմէթ էթմէք, ալազլարընը հայգամազ ի-
տիլինի ամէլէն կէօսթէրտի:

Վազասա մաղրուր տիւնեա պու սէօղլէրէ
կիւլէր իսէ տէ, վազըալար անլէրին հագիղաթ
օլտուղունը իսպաթ էտէրլէր:

Պիւր տէֆա պիւր միսիօնէր Զինին պիւր շէհ-
րինտէ վազ էտէր իքէն՝ ճէմիյէթին արասըն-
տան պիւր կէնճ ալաղա գալըղա՝ խաթիպէ պիւր
տէյէճէյի վար կիպի անա եազըն կիթտի, միւ-
մալիյէն տալի տինլէմէք իշիւն անա տօղրու
էյիլտիքտէ, կէնճ անըն եիւղիւնէ թիւքիւրտիւ:
Վալիզ հիշ պիւր շէյ օլմամըլ կիպի եիւղիւնիւ
սիլիպ՝ վաղընա տէվամ էթտիյի սըրատա, միւս
թէմիւն արասընտան պիւր Զինլի ուլէմա ալա-
ղա գալըղա՝ ճէմիյէթէ խիթապէն, «Վաթան-
տաշլար, պիւր ատէմէ պէօյլէ քէնտի նէֆսինէ
ղալէպէ չալմաղը միւմքին գըլան պիւր տին ին-
սան իճատը օլմազ: Պէն՝ պէօյլէսի բուհանի
գուվլէթէ մալիք պիւր տինի գապուլ էթմէյէ ու-
թանմամ» տէմիշ տիւր: Հագիղաթէն տէ «Բու-
հունը գապթ էտէն շէհր ֆէթհ էտէնտէն էֆղալ
տըր»:

Սօտպին վէ քիպիւր քիմսէլէր էմսալարը ի-
լէ պիլէ իթթիֆագ էտէմէղլէր: Հէր էյի թէր-
թիպէ մուխալիֆէթ էտէրլէր, էօնլէրինտէն կի-
տէնի իսթէմէղլէր, քէնտիլէրտէն Փաղիլ, քէն

տրվեցրտէն ազրւլլը վէ քէնտրլէրտէն գէնկին օ-
լանլարը չէքէմէզլէր: Շու կիպի ահվալ ի-
չինտէ տաիմա րահաթսըզ վէ տաիմա միւքէտ-
տէր օլուրլար, անլէրին պու թապիաթը տէրուն
լէրինտէ հօլմէզ գուրտ վէ սէօնմէզ աթէշ հա-
լինտէ քէնտրլէրի հապար: Ֆաղաթ հիւմ ու թէ-
վազու Բուհ իւլ Գուտսուն աթիյէսի օլուս, ա-
նա մալիք օլան քիմսէ տաիմա միւթմէին վէ
միւթէրի հաշար:

Պունտան մատա միւթէվազըլար հէր քէն
թարաֆընտան, հաթթա էն հարամազ քիմսէլէր
թարաֆընտան պիլէ թահսին օլունուրլար:

1923տէ պէն Ատանատա իքէն, 34 հաշընտա
վէ 7-8 սէնէ Երուսաղէմին Ժառանգաւորաց
մէքթէպինտէ թալիմ օլունմուշ րուհանի պիւր
պիրատէր՝ ճասուտ տըր տէյէրէք իթթիհամ է-
աիլիպ՝ էն Ֆէնա քիմսէլէրին պուլունտըլը
մահպէսէ հապս էտիլտի: Պու զաթ օրատա պիւր
գուրտ սիւրիւսիւ իչինտէ՝ սայքի պիւր գուզու
իտի: Անլէր անա էն Ֆէնա հօլտա թէատտի էթ-
մէյէ պաշլատըլար, անլէրի պու մէսլէյինտէն
հիւքիւմէթ պիլէ մէն էտէմէզ իտի: Լաքին պու
ատէմ անլէրին հափտըլընը չօզընմայարագ
անլէրէ սօն տէրէճէ հիւրմէթլէ մուամէլէ է-
տիպ՝ իճապ էտէն հիշ պիւր իրտմէթի տալի
իհմալ էթմէզ իտի: Պիւր հաֆթա պիթմէզտէն
պու զաթ մահպէստէ օլանլարըն մուհապպէթի-
նի գաղանտը հէր քէն անա իշթիւրաք ը հիսս
կէօթէրմէյէ պաշլատը, չէօյլէ քի օրատա օ-
լանլարըն էն թէէսիլիլիսի գալըզպ՝ քէնտի ար-
դատաշարընա խիթապէն՝ «Պու իմաշիկէ հէր
քիմ Ֆէնա պիւր սէօզ սէօյլէր հա թէատտի է-
տէր իսէ պէն անըն հազընտան կէլէճէյիլ»
տէմիշ տիւր: իմաշիկ 17 պուշուգ այ սօնրա պէ-
րատթ էտիպ՝ հանըմըզա կէլտիյինտէ նէ՝ կէօ-
րէլիմ... իշթէ գուվվէթլէնմիշ, կիւզէլլէշմիշ
վէ հաթթա հապս օլունմագտան կիյինտիյի էլ-
պիսէտէն կիւզէլ վէ թէմիլ պիւր էլպիսէ կէյմիշ
իտի: Չիւնքի օրատա օլան էն պէօյիւք ճանի-
լէր իւրտմէթլինէ պէտէլ քէնտինէ հէտիւրիպ՝
կէյտիւրմիշլէր վէ պիւրիւքլէրինէ կէօրէ պէրապ-
թընա տալի հարտըմ էթմիշլէր իտի: Կէօրիւ-
յօ՞ր մը սըն թէվազուըն միւծիւզսինի, վէ
տիւշմէնի սէվմէքլիյին զալէպէսինի:

Պու զաթ չիմտի հալա Ատանատա օլուպ՝ օլ
սէֆիլ էրմէնի պապիյսինէ էլինտէն կէլէն հէր
հարտըմ էթմէքտէ տիւր: Անլէրէ վազ էտէր՝
տէվամի գիյարէթ էտէր: Քէնտիսի ճինս ճինս
թէճըլալէլէրտէն կէլմիշ օլտուղունտան՝ անլէ-

րէ մուծիւպ ի թէսէլլի օլաճազ հիշ պիթ իւրա-
մէթի տիւրիլ էթմէզ: Շէօյլէ քի պու զաթ օլ
սէֆիլ պապիյսին Ալլահըն պիւր աթիյէսի վէ րէ-
սուլը օլմուշ տըր:

«Թէվազու գաղանընը՝ գիւրա Ալլահ միւ-
թէքէպիլէրէ մուգալէմէթ էտիպ՝ միւթէվա-
զըլէրէ ինայէթ իհսան էտէր: Իմտի Ալլահըն
հէտ ի գուտրէթիւնին ալթընտա միւթէվազը օ-
լունուգ, թա քի վազթընտա սիդի թէրֆի էտէ»
(Ա. Պետ. 5.6):

«Բապպ պուլուրուր քի, պէն պունա եանի
միւթէվազը րուհու միւնքէսիւր օլանա... նազար
զըլարըմ: Չիւրա միւթալ վէ միւրթէֆի վէ է-
պէտիյէթտէ սաքին վէ իմի գուտտուս օլան
պէօյլէ պուլուրուր: Պէն ալի վէ մուգատտէն
մագամսա սաքին իմ, հէմ տէ գալպի միւնքէ-
սիւր վէ րուհու միւթէվազը օլան իլէ իմ, քի
միւթէվազըլարըն րուհունը իհես էտէյիմ, վէ
գալպիլէրի միւնքէսիւր օլանլարը պէր հայաթ
զըլարըմ: (Նասաի 66. 2: 57. 15):

«Չիւրա զէպիհէտէն խօշնուտ տէյիլ սին
հօպսա թագտիմ էտէր իտիմ, մուհրապատան
րադի տէյիլ սին: Ալլահըն զէպիհէլէրի րուհ ի
միւնքէսիւրէ տիւր: Եա Ալլահ գըրըլմըշ վէ էզիթ-
միշ գալպի թահգիւր էթմէզ սին:» (Մէշ. 51. 16,
17):

Հ. ԿԵՕՎԳԱԼԱՅՃԵԱՆ

Տիֆէյթը

ԹԱՐԻԽԻ ՊԻՐ ՎԱԳԸԱ

Սահակ Կաթողիկոս Քէնտի Խէլէֆիճի Ելեյիլէ
«Օծիլ» էտէր

Ապրիլ 26, 1931 Սիւրիա Էրմէնիլիյի իշլէն
ուսուտուլմագ պիւր կիւն օլտու: Էմէքտար իւ-
թիյար Սահակ Կաթողիկոս քէնտինէ խէլէֆ օլ-
մագ իւզլէ Բարգէն Արքեպիսկոպոս Կիւլի-
սէրեանը թային վէ «օծիլ» էթտի: Էրմէնի թա-
րիլինտէ անճագ պիւր գաշ տէֆա, Փէվզ Էլ ա-
տէ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ, պէօյլէ, պիւր կա-
թողիկոսուն քէնտի խէլէֆինի հայաթընտա թա
յին էթմէսի վազը օլմուշ իտի: Իւթիյար Կի-
լիկիւր Կաթողիկոսու (չիմտի 82 հաշընտա) «Ա-
թոռ»ունուն միւթագալէլինի թէլմին էթմէք ի-
չիւն չօգտան տիւշլիւնիւյօր իտի: Պու պապտէ
թէչէպպիւլէրի պօշա կիթմէտի: Անթիլիա-
տա (Պէյրուլթա հազըն) աթոռանիստ պիւր մա-
հալըն թէտարիքի, օրատա պիւր Ժառանգաւոր-

րաց վէ վարժապետանոց մէքթէպլինին թէէսի-
սի, կաթողիկոսարան իջիւն պիր մըլտար մու-
հիմ մալիյէճէ իրաւարըն թէէմինի, վէ պիր
դաշ եէնի եպիսկոպոսարըն թայինի պու մադ-
սէտէ տօղրու մուհիմ ատրմլար իտի: Պէյրութ,
Շամ, Թարապուս կիպի մէրքէյլէրտէ Երուսա-
ղէմ թեմինէ աիտ պուլունան քիլիսա վէ աղա-
րաթըն Կիլիկիա թեմինէ իհտա կաթմէսինի,
Երուսաղէմ Միաբանութիւնունտան էլտէ էթ-
մէք տաիս քիւշիւք պիր մուվաֆֆադիյէթ տէ-
յիլ իտի: Պու պապտէ միւթէվէֆֆա Դուբեան
Փաթրիկին տէ խըղմէթի փէք պէօյիւք օլմուշ
տիր: Միւսթագպէտէ խէլէֆինին ինթիխապը
իջիւն զուհուրու մէհուդ միւշքիւթըն էօնիւնիւ
ալմադ իջիւն տէ չօղ տիւշիւնիւպ՝ մուխապէ-
րէ էթտիւրտէն սօնրա, միւմաիւյէճի՝ քէնտի հա-
յաթընտա ինթիխապ էթտիւրիպ՝ օծել էթմէյի
միւնասիպ կէօրտիւ: Իշթէ կէչէն Կիւալի պու
սա իճրա էտիլտի:

Պու օծում խըղմէթի Ապրիլ 19 Կիրակիսի
իջիւն թասմիմ էտիլմիշ իտիյաէ տէ պազը սէ-
պէպլէրտէն պիր հաֆթա սօնրայա թէէսիւր
էտիլտի: Ապրիլ 23տէ Կաթողիկոս քէնտի մա-
յէթիյէ Հալէպէ կէլիպ՝ պէօյիւք պիր իզտի-
համ թարաֆընտան գարշըլանտը: Պատգամա-
ւորլար (մուրախխասլար) հէր թարաֆտան կէ-
լէրէք, Շարաթ կիւնիւ, հէյէթ ի ինթիխապիյէ,
11ի եկեղեցական վէ 24իւ աշխարհական օլմադ
իւզրէ, Սահակ Կաթողիկոսուն թահթ ք ըրա-
սէթինտէ թէճէմիւ էյլէտիւք, վ՛ իթթիֆագ
ք արա իլէ (3է ըլէ վէ պիր պէյաղ քաղըտ)
Բարդէն Արքեպիսկոպոս Կիւշէքեան Աթոռա-
կից օլմադ իւզրէ ինթիխապ կալտի: * Խարիճտէ
պէքլէն ն էհալի պ՛օյիւք ալլըշլար իլէ պու ին-
թիխապը գարշըլաւըլար:

Էրթէսի կիւն օծում խըղմէթի Քառասուն
Մանկանց քիլիսասընտա փէք մութանթան պիր
սուրէթլէ իճրա էտիլտի: Կէլէն ճէմիյէթի խա-
թիապա քիլիսա, քիլիսա ավուսու, տամը քեա-
ֆի կէլմէյիպ՝ չօղլար սօղաղտա գալմըշլար ի-
տի: Կաթողիկոս վէ Բարդէն Սրբազանտան մա-
տա ալթը եպիսկոպոսլար պու զիյնէթէ իշթի-
րաք էյլէտիլէր: Պուշլարըն իջինտէ իտի Դա-
հիրէ Առաջնորդու Թորգոմ Եպիսկոպոս Գու-

* Պուստան միւնասիպ պիր ինթիխապ էտէ-
մէզլէր իտի:

Հակեան վէ Գրպրրոտան Սարաճեան Սրբազան:
Իքի պուշուգ սաաթ գատար տէվում էտէն խըղ-
մէթ փէք միւշսաիւր օլտու: Նամգէտ՝ խըղմէթին
մուհիմ գրամընտա խորանըն էօնիւնտէ տիզ
չէօրմիւշ իտի: Փասիհ լիսանլա «ուխա»ընր գը-
րաաթ էյլէտիւրտէն սօնրա, եպիսկոպոսլար՝ վէ
կաթողիկոս, Նամգէտին պաշը իւզլիւնէ էլ զօ-
յուպ՝ տուա էթտիւքլէրինտէ, վէ սօնրատան միւ
ուն իլէ մէսէ էտիպ՝ էլ զօտուգլարընտա ճէ-
մաաթ չօղ հէյէճանա կէլտի: Վէ Սահակ Կա-
թողիկոս, օլ միւշթէրէմ իլթիյար, քիւրաւ-
սինտէն գալլըպ՝ թիթրէր էլլէր իլէ, էլինտէքի
կաթողիկոսիւս առայը Բարդէն սրբազանա
թագաթմ կալպ՝ եիզղիւշիւ անըն փարմաղընա
թագաթընտա վէ անըն ալնընտան էօփտիւշիւն
տէ՝ ճէմաաթտա կէօղիւ եաշարմայան քիմսէ
գալմաւոր: Հաղիղաթէն պու սուզիլի պիր ան
իտի: Թարիլի պիր տագիդէ իտի: Էն եիւքսէք
տէրէճէտէն պիր եկեղեցականըն քէնտի ասա ի
հիւքիւմէթինի, սաղլըղընտա, հիւսն ի ըրգա-
սըլա, հաթթա մուհապէթլէ խալէֆինէ
թէրք, թէսլիմ էթմէսի հէր կիւն կէօրիւնէն պիր
վագաա տէյիլ իտի:

Պու հանդէսին պէլլի պիր վագաասը տա
Թորգոմ Սրբազանըն՝ «էյ Պետրոս պէնի սէվէր-
միսի»... զուգուլարըմը կիւթ» քէլամը իւզէ-
րինէ իրաւ էթտիյի հալ ու զէմանա մուվաֆըզ
աճայիպ վաղ իտի: Ճիտտիյէթի, բուհանիլիյի
վէ պէլաղաթըլա Խրիմեան Հայրիկին վաղլա-
րընը անտըրըյօր իտի:

Հալէպ վալիսի, պէյլտիյէ ըէիսի, վէ տի-
կէր եիւքսէք մէմուրին ի պէլտէ, ինկիլիզ զօն-
սօլու վէ պիր չօղ տալէթլի միւսաֆիլէր, ա-
զիմ մէրադ վէ իհթիւրմիւշ, պու եէքթա վէ հիւք-
մէթամիզ արարողութիւնլարը թագիպ էյլէտի-
լէր:

Խըղմէթտէն սօնրա ըէսմի գապուլ սալօ-
նունտա, պու իքի կաթողիկոսլար, իքի պիրա-
տէլլէր կիպի, հաղըրունուն թէպրիքեաթըն վէ
թէմէնիլաթընր դապուլ էյլէտիլէր: Տիկէր քի-
լիսալէրէ մէնսուպ պիր չօղ եիւքսէք բուհանի
մէմուրլար տէ թէպրիքէ իշթիւրաք էյլէտիլէր:
Վհաւառ Բարդէն Կաթողիկոսա պիզ տէ,
պիր հէմշէհրի, պիր տօսթ վէ պիր միլլէթտաշ
հալինտէ, վէ Սիւրիատա պուլունան Հայ Փրօ-
թէսթան ճէմաաթ նամընա, սամիմ թէպրի-
քեաթըմըլ թագաթմ էտէր վէ արգատաշը պու-
լունան Սահակ Կաթողիկոստա զահիր օլան ալի
վէ նէճիպ վէ նէֆսինքեար բուհուն իքի գաթ

օլարազ՝ Եօգարտան քէնտի իւզէրինէ նազիւ օլ-
մաւընը Ալլահտան թէմէննի էտէրիզ:

Զ. Ա. ՊԵՋՃԵԱՆ

Հալէպ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԱՐԳՈՒՐԻ ԳԱՆՈՒՆԼԱՐ

Սբ. Յարութիւն կիւնիւնտէն պէրու Աբրա-
համ աղայը կէօրմէյօր խտիմ: Չատիկ կիւնիւ
Եանրմա կէլիպ՝ թէպրիք էյլէտիքտէն սօնրա՝
օթուրուպ՝ տէրուլէշտի: Մէմլէքէթտէ պէհարըն
զօգուլարը վէ չիչէքլէրի իլէ Չատիկ Եափար
իտիք: Հէր քէս Եէնի էլպիսէ վէ գըրմըզը Եէմէ-
նիլէր կիլէր, պիր պիրիմիլի գիյարէթ էյլէր
իտիք: Էրթէսի Մեռեւոց կիւնիւ ճիւմլէ էհալի
պիւնլէր իլէ Գերեզմաննոցա կիտէր, օրատա
կէօճիւլէրի գիքը էտէր, պիր պիրիմիլ իլէ
տէրալէշի խտիք: Պուրտա իսէ իւմմանա գա-
րըմը իզ, Չատիկի, պայրամը զայպ էյլէտիք:
էօլիւլէրիմիլի գիյարէթ էթմէք իսթէսէք սա-
աթլարճա Եօլ կիտիպ՝ մասրաֆ էթմէլի իզ՝
տէյու պիր չօզ մըրըլտանմը խտի:

Կէչէն Կիրակի կէլտիյիտէ էփէյի մէսրուր
կէօրտիւմ: Քէյֆիլ քէյֆիլ կիւլիւյօր վէ սէօյ-
լէյօր խտի: Մէպէպիւնի սօրտըմ:

«Եէնի գանուըն իշիթմէտիւնի՞զ մի» տէտի:

«Հա՞նկը գանուըն»:

«Աղբար, էվվէլ պիր էրքէք կիտիպ՝ Սիւ-
րիատա, Մըսըրտա, Էվրօփատա էվլէնիլ իսէ
քէնտի սիթիլըն օրտուղու հալտէ գարընըն պու-
րայա կէթիլէ պիլիյօր խտի, լաքին պիր սիթի-
զըն գըզ կիտիպ՝ պիր օլլան իլէ էվլէնէմէյօր վէ
կէթիլէմէյօր խտի: Շիմտի օ գանուըն տէյիշ-
տիլմիլէր վէ գըզլար տա կիտիպ՝ պիր օլլան
կէթիլէմէք իմիշ, ապը վա՞ր մը» սօրտըմ:

«Էվվէթ, սահիհ տիր, հաթթա Եազընտա
պիր Հայ գըզը Ֆրանսայա կիտիպ՝ օրտա պիր
կէնճ իլէ էվլէնտի վէ կէթիլտի» տէտիմ:

«Փէք ալա, տէմէք պու մէմլէքէթին մա-
նասըզ գանուընլարընտան պիրի տահա իսլահ օլ-
տու: Գատըն էրքէյէ միւսավի տիր, տէրլէր,
գատընլար րէյ վէրիլ, հէր պիր իշէ վէ մէմու-
րիլէթէ կիլէր ամմա, պու հազգա մալիք տէյիլ
իտի» Մըրըլտանտը Աբրահամ աղա վէ պիր տա-
գիգէ տիւշիւնիւպ, «Պէնիմ խաթրըմա պիր շէյ
կէլիյօր: Պուրտան սիթիլըն գըզլարը խարիճէ
Եօլլայալըմ, պիրէր կէնճ իլէ էվլէնիպ՝ կէլիւն-

լէր: Օղլանլար տա կիտիպ՝ գըզլարը կէթիլ-
սիւնլէր, պուրտա պիւնլէր իլէ էրմէնի ալիւսի
արթար, հէմ օրա իշիւն, հէմ պուրա իշիւն էյի
օլուր» տէվամ էթտի:

«Փէք էյի տիւշիւնիւնիւնիւպ իսթիյար,
լաքին գըզլար օ մագսէտ իշիւն կիլթմէյէ րազի
օլուրլա՞ր մը, առէթա պիր օղլան արամագ ի-
շիւն կիպի օլուրլար» տէտիմ:

«Պէօյլէ սըրալարտա փէք ինճէսինէ պագ-
մայալըմ, էֆէնտիմ: Գըզլար պունու պիր աղ-
ղասէլիք տէյու Եափարնլար: Թապիլի էվվէլճէ
պիր թէրթիպ Եափըլըպ՝ պուրատաքի վէ օրա-
տաքի կէնճ գըզլարըն վէ օղլանլարըն էսամիսի
նէշր օլուընսուըն, վէ աղ չօզ հէր քէս մալիւմաթ
ալընլար: Պանա գալսա պու մագսէտէ օրտա
պուրտա հիլէթլէր թէշըլի էտէրիմ» ճէվապ վէր
տի:

«Աբրահամ աղա, պու Ֆիքըլէրինէ էսքի
գաֆա տէրլէր: Շիմտիլի թասավվուր օղլան
գըզ պիրպիրինի պիր վազթ թանըլըպ՝ պէրա-
պէր կէյմէլի, Եէյիպ՝ իշմէլի տիրլէր, հաթթա
պազը պէօյիւք զաթլար պաշգա պիր թէշըլիֆ
տահա Եափըլար, գօմփիքիքընէյթ էվլէնէմէսի
չէշիտիլի իշիթտիլիզ մի» սօրտըմ:

«Օ նէ՞ տէմէք, մըրըլտատը իսթիյար, էվ-
լէնէնիւնի տէ մի չէշիտի օլուր: Պիզիմ պիւտի-
յիմիլ նիքեհա օլուր էվլէնիլսին»

«Սա՛յր, տօսթում, թէշըլիֆ օլուընլար քի
ալթը այ, պիր սէնէ Եա զիյատէ պիր էվտէ,
պիր օտատա Եաշաթընլար, Եէսինլէր, իշսինլէր,
կէշսինլէր, սօնրա իշլէրինէ կէլիլ իսէ էվլէն-
սինլէր, Եանի նիքեհա օլուընլար, Եօզ իսէ ալ-
րըլսընլար, հէր քէս իշինէ կիթսին, պուըն Ա-
մէրիգանըն էն պէօյիւք հաքիմլէրինտէն Լինա-
սիյ թավսիլէ էտիյօր» տէտիմ:

Աբրահամ աղա հիտտէթինտէն սանտալիա-
տան Ֆըրլատը վէ պաշընը սալլայարազ՝ «Պու
տէտիլիլիլ չէշիտ Ամէրիգատա փէրտէ ալթըն-
տա վէ նամէշլու հալտէ տէվամ էտէն հալլէրէ
չէրի վէ գանուընի չէլ վէրմէք տիր: Չաթէն
էօլմէքտէ օլան Փամիլեա թէշըլիաթընա սօն
տարպէյի վուրմա՞ք տէմէք տիր: Պիր տէ սիւս-
լիլ իսմ գաթըլար, պու աշըզտան զինա տըր:
Օ գատը քիմ իսէ թիմարհանէյէ գօնուլմալը
տըր: Պիր թարաֆտան գաթէն էվլէնէմէք տէնի-
լէն օրթատան գալըլար, պիր թարաֆտան տա
պօշանմալըլը սօն տէրէճէ արթըլար իքէն պու
Եօլ տա կէօսթէրիլիլ իսէ՝ հէր քէս պու մու-
վազգաթ էվլէնէմէք իլէ վազթ կէշիլիլ, էլ վէ-

տա մէտէնիյէթէ, էլ վէտա աւիւէ Էօմրիւնէ: Բուսիատա Պօլէվիզլէրի Թայիպ էտիյօր իտիք, օնլար հիշ տէյիլ պիր մուգալէլէ իլէ էվլի սա- յըլըյօրլար, պու աթթըզ բէգալէթ տիր» տէտի վէ սիկարասընը պիր դաչ տէֆա չէքիպ՝ տէ- վամ էյլէտի. «Կէչէնտէ պիր բափօր օգույօրլար իտի, 1870տէ 616 էվլէնէնլէրտէն պիրի պօշա- նըր իքէն՝ 1896տա 220տէ պիրի, 1926տա 130 տա պիրի պօշանըյօր իմիշ: Պէօյլէ կիտէրսէ 50 սէնէ սօնրա պօշանանլարըն նիսպէթի պէշ գաթ լանանադ, Էանի 25 էվլէնէնտէն պիրի Թաթլիզ օլանադ տըր: էվլէնմէք ազիզ պիր պազ տըր, Սր. Խորհուրդ տըր, օնու օյուլնանադ չէվիր- տիքլէրի կիպի՝ պօշամայը տա պիր սանաաթ Էա իշ Էափտըլար: Պու մէտէնիյէթտէն պիր իսայր Էօդ տըր, պիրադտան էհալինին պէօյիւք գըսմը պօշանմըզ գատընլար վէ սահիպսիզ չօ- ճուգլար իլէ տօլանադ տըր: Սօնրատա ճինա- յէթ նիշի՞ւն արթըյօր տէյօրլար: Տահա պիր դաչ կիւն էվլէլ 20 Էաչընտա պիր կէնճ, պիր չօզ ճինայէթլէրտէն սօնրա՝ պիր տէ փօլիս գաթլ էյլէտի, վէ չէհրին օրթասընտա 200 փօ- լիսլէր իլէ իքի սաաթ հարպ էթտիքտէն սօն- րա՝ աննադ Թուլթուլար»:

«Րէնօ էյալէթիւնտէքի Էէնի գանուըն տա ի- չիթտինի՞զ մի» սօրտըմ:

«Աման ախպար, չունա էյալէթ, հիւքիւմէթ տէմէյինիզ, պօշամա Փապրիզասը տէյինիզ: Գարընը Էա գօճասըլա պիրազ գալլա էտէն տօղրու օ վիւայէթէ գօշույօր, ալթը հաֆթա օրտա օթուրտու մը, պօշ քեաղըտընը ալըպ կէլի յօր: Իլք պաշատըղը կիւնլէր քեաթիպլէր կի- ճէ կիւնտիւզ իսմ գայտ էթմէք իլէ մէշղուլ օլ- տուլար: Պաշարընը գաշըմաղա վազթ Էօդ ի- միշ: Մէմլէքէթին հէր Թարաֆընտան օրա կի- տիպ՝ նէօվպէթէ պէքլէյօրլար: Նէ՝ ալա Փապ- րիզա: Օ վիւայէթտէ մահսուլ, սէնայի, Թի- ճարէթ, Էա պաշա սէրվէթ մէնպաը Էօդ իմիշ: Օնլար տա պու վարիտաթ իլէ կէչինիյօրլար: Ֆէնա իրատ տէյիլ, գատըն Էա էրքէք օրա կիթ- մէլի, ալթը հաֆթա հօթէլլէրտէ Էաշամալը, գումարիսանէլէր տէ աշըզ, օրալարտա փարա սարֆ էթմէլի, սօնրա գայտընա, մահքէմէյէ չունա պունա իքի պին տօլար գատար մասրաֆ օլույօր իմիշ, իսայալ էտինիզ, իլք կիւնիւ 86 ատէմ պօշանմըշ, սէնէտէ 25 պին ատէմ պօշա- սա՝ քի չօզ գօլայ տըր, սէնէվի 50 միլիօն տօ- լար պիր իրատ տէմէք տիր: Պէտէլինէ տէ հիշ պիր չէյ վէրտիքլէրի Էօդ տըր: Պիր դաչ փա-

րալըզ քեաղըտ տըր: Պունտան էյի Թիճարէթ մի՞ օլուր: Միլլէթին գարըլարընը պօշաթտըր փարա գաղան: Պիրատէր պէնիմ պու հիւքիւմէ- թէ ազլըմ էրմէտի: Գըրզ վիւայէթտէ սէնէլէր իլէ չալըշսան պօշայամազսըն: Պիր Թանէսի իփ- լիք սէօքէր կիպի սէօքիւյօր, օլ պիրլէրի պիր չէյ տէյէմէյօր: Պուրանըն արգուրիլիքլէրինէ ազլըմ էրմէտի»:

«Մէրազ էթմէ, Արրահամ աղա, Էինէ տէ սօգազլար չօճուգլար իլէ տօլու տըր: էվլէնէն, չօճուգ կէթիւքնին տէ հիսապը Էօդ տըր» տէ- տիմ:

«էվվէթ, պէրէքէթ վէրսին Եէհուտիլէրէ, իթալիանլարա, Լէհլիլէրէ, մըրըլտանտը իի- թիյար: Կէչէն կիւն պիր գատըն տա Թէյյարէ- տէ գէմիւնտէն 4000 այազ Էօգարըտա ուշար ի- քէն հավատա պիր օղլան չօճուղը տօղուրտըղը- նը իշիթտիք: Ալ սանա պիր այգուրիլիք տահա: Պի գարը Էէրէ սըղմայօր մը իտին, պիզտէ օլ- սա նէլէր սէօյլէր իտիք: Պիր պաշա չիֆթտէ հավատա Թէյյարէտէ էվլէնտիլէր, ազլըլարընա նէ կէլիլ իսէ օնու Էափըյօրլար»

«Մէմլէքէթտէ տէ պաղա կիտէրքէն Էա- խօտ համամտա Էա չալը տիպինտէ չօճուգ կէ- թիւրիլէր իտի: էվվէլէքի սէնէ պիր Հայ գատը- նը պէնիմ էվլին էօնիւնտէ սօգազտա օթօմօպիլ իշինտէ պիր օղլան չօճուղը կէթիւրտի: Պէն ալ- տըմ, Էօգարը չըգարտըմ: Օ կիւնլէր օթօմօպիլ իլէ կէգէճէյի Թուլթմըշ, նէ Փարզը վար» տէ- տիմ:

Արրահամ աղա կիւտիւ, քէյֆլէնտի, «Պի- զիմքիլէր տէ նի՞ չիւն օնլարտան կէրի գալսըն- լար: Լաքին տուա էտէլիմ քի չու Րէնօ տէնի- լէն մահալըն Էօլուընու էօյրէնմէսինլէր» տէյէ- րէք միւլֆարազաթ էյլէտի:

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ՄԻԼԼԵԹԻՄԻՉԻՆ ՊԱԳԻՅԷՍԻ

Գ.

Նէճաք Գուվլէթլէրի

Սալիսէն՝ Բարեգործական:

Իշթէ բուպ ասը էվվէլ տիքիլմիշ պիր ա- ղաճ: Քէօքիւ վէ տալլարը մէշէ աղաճընա պէն- ղէյօր: Գալըն, տալլը, կէօլկէլի մէշէ աղաճը օլմազ իշիւն վազթ միւրուրընա ինթիզար է- տիյօր:

Բարեգործական չիւքէթի Եգիպտահայու-

Թիւնըն միլլէթէ հէտիյէսի տիր: Պիրտէն զիյա-
տէ բուհար վաղ ք համ յաղըսը չէքմիշ օլա-
պիլիւր իսէ տէ, անըն վիւճուտընտան տօլայը
պաշլըճա պիւր ատէմէ միհնէթտար իղ: Իսմի
Պօղոս Նուպար տըր: Թասավժուր պու պէօյիւք
զաթըն Ֆիքրինտէն թէվէլլիւտ էթտի:

Լուղէթի պիթթէտպիւր գուլլանտըզ: Զիրա
Բարեգործական՝ սօն թահլիլտէ, պիւր թասավ-
ժուր, մատտի պիւր նէսնէ տէյիլ՝ իլլա բուհի
պիւր բիւյա տըր:

Բարեգործական չիքթի Ֆիլվադի քէնտի
էթրաֆընտա պիւր թէշքիլաթ հափմըշա ապէթ-
լէր գուլլանըր, մէմուրլար իսթիմալ էտէր, ազ-
չէ իլէ օղրաշըր: Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր,
հատտ ք զաթընտա պուռնլարըն հիշ պիւրի օլմա-
յըպ, իլլա պիւր իտէալ, պիւր պասար, պիւր թա-
սավժուր տըր, վէ հէր շէյէ ճէսէտ կիլտիւրէն,
հայաթ վէրէն, թէվճիհ էտէն, իտարէ էտէն,
միւսմիւր դըլան՝ օլ թէսավժուր տըր:

Հայ գավմը սէլսավէթ Փաղիլէթիւն չօգ-
տան թանըր: Վէրմէյէ ազ չօգ ալըշմըշ տըր:
Փագիրէ, եթիլմէ, տուլա, զարիպէ, իսթիյա-
րա, իսասթայա վէրիւր: Լաքին Բարեգործակա-
նըն ուսուլլընտա վէրմէք քէնտիւնէ եէնի տիր:
Էճնէպիտէն մէմուլ էթմէքտէն իսէ՝ չախսի
մէնպալարընը թագելիք էտէրէք՝ վէրմէք, սէյ-
րէք սէյրէք վէրմէքտէն իսէ՝ առէթ իւզըէ վէր-
մէք, հիսսիյաթա կէլէրէք վէրմէքտէն իսէ՝
մէպտէթէն վէրմէք: միւնֆէրիտէն վէրմէքտէն
իսէ քիւլլիւյէթ իլէ վէրմէք: Նէֆաիհէրէսթիւք-
տէն նաշի վէրմէքտէն իսէ՝ մուհապպէթտէն
վէրմէք: Թէֆրիգաթ հափարազ վէրմէքտէն ի-
սէ՝ կէնիշ գալպ իլէ պիլաֆարզ վէրմէք, — իշ-
թէ պու եէնի տիր: Բարեգործականըն մուհիմ
թասավժուրը պու տըր: Քէնտիսի պու թասավ-
ժուրտան տօղտու: Վէ տավէթի՝ պուռը միլլէ-
թէ իլհազ էթմէք վէ միլլէթի անըն իլէ թալիմ
էթմէք տիր:

Անըն իլք սէվկիւլլիսիւ Զիֆթճի, հանի՝
վաթանըն թօփրաղընա սատըզ գալան վէ մաղ-
տուր օլան սընֆ իտի: Անլէրէ թօխուճ, սա-
պան, սըղըր, էվ վէրտի: Պիթթապի փրօկրա-
մը ֆուգարայա իանէ էթմէք օլուպ, թարլասը
տախի Թրքահայաստան հուսուտլարը իլէ մահ
տուտ իտի: Եէքտիկէրինի միւթէազըզ վէ պի-
րիպիւրինտէն գալիմ գաթլ ք ամլար, — 1895տէ,
1909տա, նիհայէթ 1915տէ — էօյլէ պիւր հալ
խալը էթտիլէր քի հիշ պիւր քիմսէ անը ազտէմ-
ճէ թահմին էտէմէղ իտի վէ հէր ինսանի հիսապ

վէ իսայալը արգատա պրագալըլար: Օլ տէհ-
չէթլի հալ ֆուգարա պէսլէյէն Բարեգործակա-
նը էթթամ պէսլէյէն Բարեգործականա թահվիլ
էթտի, վէ աշնի վագթտա անըն ֆաալիյէթ թար
լասը տախի հէր եէրտէ, ալէլիսուսու Մեհմա-
ուր Արեւելքտէ տաղըլմըշ օլան պիւթիւն Հայ
մուհաճիւրին օլտու: Պիթթապի եթթիմլէր թէտ-
րիճէն պէօյիւտիլէր վէ առէտլէրի թէնէյ-
զիւլ էթտի: Վէ իշթէ Բարեգործականըն թարի-
իինտէ եէնի պիւր սահիֆէ տէ աշըլտը քի պու
կիւն անը օղույօրըզ: Փէրաքէնտէ Հայուլիւն
մէքթէպէ միւհթամ տըր, վէ չախսի մէնպալա-
րը գուրուսուշ տըր: Իմտի իքի էլիլլէ էքմէք
թէվտի էտէն Բարեգործական չիմտի պիւր էլիպ-
լէ էքմէք տաղըլտըր իքէն՝ տիկէր էլիլլէ մէք-
թէպ իտարէ էթմէյէ պաշլատը: Մէրհում Հա-
յոց Միսցիալ Ընկիւրուլիւնըն իշնի միրաս ալ-
տըր: Եունանիսթանտա, Պուլկարիտա Գուպ-
րիս վէ Մըսրտա, Պաղէստին վէ Սիւրիապա չօգ
մէքթէպլէր անըն սանտըղընտան իանէ ալըր-
լար: Պու սաթըլարըն մուհաբըրիւր կէչէն սէնէ
օլ մէքթէպլէրտէն պագըսընը զիյարէթ էտիպ՝
չիւպլէրին իտարէ հէյէթլէրի իլէ միւլազաթ
էթմէյէ ֆուրսաթը օլմաղլէ Բարեգործականըն
միլլէթիմիլին պագըլէսինէ մուհիմ խըտմէթ
էթմէքտէ իտիյինի բէյ իւլ աշն միւլահէտէ էթ-
տի: Օ՝ նէճաթ գուլվէթլէրիմիլտէն պիւրի
տիր: Միւլէսիսլէր անտէ վուգու պուլան պու
թէպլտուլաթըր աղտէմէ կէօրէմէղլէր վէ
տիւլլէնէմէղլէր իտի: Աշիքհարէ կէօրիւնիւյօր
քի ինկիլիզէ մարուֆ պիւր գարպ ք մէսէլ, հանի՝
«Տիւլլ պիլթ պէթըր տիւն տիւլլ միւ», Պիլտիք-
լէրինտէն էյի հափալըլար՝ քէլամը անլէր հագ-
գընտա սահիհ չըղտը:

Բարեգործականըն ուզուճ լագապը անըն
սըֆաթ ք մախսուսէսինին պիւր խիւլասապը մա-
գամընտա տըր: Հէր պիւր լուղէթին մանասը
վար: Հայկական, չիւնքի ապըզ, մէնպալարը,
ազալարը, մէյտանը ճիհէթլէրիլլէ Հայկական
տըր: Բարեգործական սըֆէթիյէ մագսէտինին
սըրֆ իսայրիսալըզ իտիյինի իլան էտիյօր: Մէղ
հէպլէ ինանըր, ամմա մէղհէպի փրօփականտա
հափմազ: Սիյասի հարաքէթլէրէ ինանըրսա տա
ինանմագսա տա, սիյասի ֆըրգալարըն խարի-
ճինտէ հաշար: Քէնտիսի սալթ էֆալ ք խալը-
խահանէ իլէ մէշղուլ օլուր: Ընդհանուր սըֆէ-
թինտէն չօգ իսօլանըր, չիւնքի տաիրէ ի հա-
րաքէթի պիւթիւն միլլէթ տիր: Մէղհէպի վէ սի-
յասի ֆըրգա թէֆրիղաթլարընը թանըմազ:

իննհիշայէ՝ Միութիւն տըր: Տէմէք տիր քի թէսա տիւֆի վէ ղէյր ի մունթազամ թարգտա իանէ տաղըթմազտան իսէ մունթազամ, միւթէշէքքիլ վէ միւթթէհիտ ուսուլ իլէ իշլէմէյի թէրծիհ է- տէր:

Իմտի Հայկական Բարեգործական Ընդհա- նուր Միութիւն՝ արամըզտա թէք պաշընա տու- րան պիր միւթսսէսէ տիր: Միւմասըլ եա միւ- շապիհի պուլունմազ: Անըն եափտըղընր պաշ- զա հափան եօզ տիր: Պաշգանըն եափտըղընր քէնտիսի հափմայօր: Վէ քէնտիսին եափտըղը, քէնտի հափմատըղը թաղտիրտէ, եափըլմամը ղալըր: Վէ Բարեգործական շու իտէալընը գուվ վէտէն ֆիլիլ իրրամ պապընտա սատըզ վէ սա- պիթ գալտըղը թաղտիրտէ, միւլէթին քեաֆֆէ ի հֆրատը անըն էթրաֆընա թօփլանըզ, տուա- լարը, թասափուրլարը, ազշէլէրի վէ հիմմէթ- լէրիլէ անը թէշվիզ էթմէք կէրէք տիրլէր:

Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ֆրէզնօ

ԱՌԵՐ ՏԻՒՆԵԱԼԱՐ

Սաքին օլտուղումուզ տիւնեա գատիմտէ պէօյիւք շէրէֆէ նաիլ օլմապտա իտի: Ճինս ի ինսան տիւնեայք զապթ էթմէքլէ գանաթ էթ- մէյիպ՝ պիւթիւն ալէմի պալթ պղւ տիւնեա ի- չիւն իալզ օլումումուշ գանն էտիյօ իտի: Կիւ- նէ կիւնտիւզ վէ այ կիւնէ նուր վէրմէքտէ վէ գուպպէ ի ասիւմանը թէգիւն էյլէյն պիւնլէրծէ ելըտըղար իսէ անճազ շու քիւրրէ ի աքղըն սէ- քէնէսինէ էյլէնէ օլմազ իւզրէ օրպայ գօնուր- մուշ իտի: Լաքին ղէմանլար թէպտիլ օլտու: Հէք նէ գատար միւթէասըզ րահիպլէր կիւրու- հու «Տիւնեա շէմսին էթրաֆընտա տէվէրան է- տիյօ» տէյնլէրի թէքտիր էյլէտի իսէ տէ իլմ մաղըրազ օլմատը: Շիմտի տիւնեա կիւնէշէ թապի օլան Մանգումէ ի շէմսիյէ արասընտա անճազ ուֆաճըզ պիր ճիսմ մէրթէպէսինէ թէ- նէղիւլ էթմիշ տիր:

Շէմս՝ ճէսամէթճէ քիւրրէ ի արղըն 1,300,- 000 տէֆասը վէ սըզլէթ (աղըրըզ) ճիհէթիյ- լէ 332,000 տէֆասը տըր: Տէօրթ պէօյիւք սէյ- յարէլէր, — Միւլէթիւրի, Չուհալ, Հէրշէլ վէ Նէփթուն, — պիրլիքտէ տիւնեանըն համաընըն 2210 տէֆասը վէ սըզլէթիւնին 445 տէֆասը տըրլար: Տիւնեանըն մուհիթիւնի թէյյարէ իլէ 15 կիւնտէ տէվր էթմէք գապիլ իքէն, Միւլ- թէրիւնին էթրաֆընը այնի սիւրաթլա տօլաշմազ

իչիւն պէշ պուշուզ այ լաղըմ կէլիւր վէ շէմսին էթրաֆընը տօլաշմազ գապիլ օլտա՝ տէօրթ պուշուզ սէնէ սիւրէճէք տիր: Պու ճէսամէթ- լէր էօնիւնտէ շու «գօճաման» տիւնեամըղ նէ՝ գատար քիւլիւլիւյօր:

Լաքին տահասը վար: Պիրէր ուֆազ նօզթա կիպի կէօրիւնէն ելտըղլարըն շէր պիրի պիրէր շէմս օլտուղու անլաշըլտրպտան մատա, սաֆի կէօղ իլէ կէօրիւնէն 6000 գատար ելտըղլար- տան էօթէտէ տուրպիյն վէ ֆօթօկրաֆ վասի- թասըլլէ թէշիսի օլունան ելտըղլարըն ատէտի պիւնլէրծէ միլիօնլարա պալիզ օլույօր:

Ուֆազ մէսաֆէլէրի գատէմ եախօտ ար- չըն իլէ էօլէրիւ: Մէսաֆէ կէնիլէնտիքտէ միլ եախօտ քիւլմէթրօ գուլլանըրըզ: Ճիհան մէսա- ֆէլէրիւնի էօլէմէք իչիւն էիլ ի իւլեմում վախիտի (հանի արշընը) տէնիլէն պուլումը շէմս էլէ ա- լընըր: Շէմսին արգտան ուզաղըղը 93 միլիօն միլ գատար տըր: Էն սէրի իւլ հարէքէ թէյյա- րէ, սասթտա 200 միլ ուշարազ, պու մէսաֆէ- յի գաթ էթմէք իչիւն 53 սէնէ գատար տէվամ իւզրէ կիւթմէլի տիր: Լաքին իլմ թէգատտիւմ էթտիք՝ ելտըղլարըն ուզաղըղըն էօլէմէք թարիզլէրի տախի քէշֆ օլունտու, պուլումը շէմս արշընը տախի դըսա կէլտի: Շիմտի Զիյա սէնէսինէ միւրաճաաթ օլունույօր: Զիյա սէնէ- սի ղիյանըն պիր սէնէ գարֆընտա եթիլէպիլէ- ճէյի մէսաֆէյէ տէնիլիւր: Պունու իսալալ էթմէք պիլէ կիւն տիր: Զիյանըն հարէքէթի պիր սա- նիյէտէ 186,324 միլ տիր: պու սիւրաթլա տիւն հանըն էթրաֆընը պիր սանիյէտէ եթտի պու- չուզ տէֆա տէվր էտէպիլիւր: Զիյանըն շէմս- տէն պիլզ եթիլմէսի սէքիզ պուշուզ տաղիզէ սիւրէր, պիր սէնէտէ գաթ էտէպիլէճէյի մէսա- ֆէ պու հիսապ իւզրէ պուլումը շէմսին 62,293 տէֆասը տըր: Մանգումէ ի շէմսիյէյէ էն եա- ղըն պուլունան ելտըղըն ղիյասը տէօրթ սէնէ վէ իւշ այտա պիլզ եթիլիւր: Քէրվանգըրան թապիր օլունան փարլազ ելտընըն ղիյասընը՝ մահալընտան հարէքէթ էթմէսինտէն սէքիզ սէ- նէ վէ սէքիզ այ սօնրա կէօրմէքտէյիլ: Պունլար ալէմ ու ճիհանը տօլտուրան շէմսիլէրին էն եա- ղըն գօնշու օլանլարը տըր, տահա էօթէտէ կէօ- ղէ կէօրիւնէն ելտըղլարըն նուրու՝ 20, 30, 50 սէնէտէ պիլզ եթիլիւր, վէ տուրպիյն իլէ քէշֆ օլունան ճիսմլէրին չօղլարընըն նուրու պիւնլէրծէ սէնէլէր ագտէմ եօլա չըզմըլ տըր: Պու միւթալաաթըն նէթիճէսի քիւրրէ ի արզ իչիւն փէք հիճապամիզ տիր: Փէյլամպէ՝

քին սէօղլէրի փէք միւնասիւպ կէլլիւր, «Գաւմ-
լար գօղատան տէօքիւլէն տամլա կիպի, վէ մի-
շանտա գէրրէ կիպի սալլըլըր. առաւար եօգա-
րի դալգան թօղ կիպի տիւր» (Եսայի 40, 15):
Շէմս տիւնեատան նէ գատար պէօյիւք իտիյի-
նի զիքր էթտիք, լաքին շէմսին պիր գաչ պին
տէֆասը ճէսամէթտէ երլտըղլար վար տըր. ար
թրգ գէվալը տիւնեա նէ՞րէտէ գալըր: Վասի
Պահր Ե Մուհիթին քէնարընտա պիր գուս տա-
նէսինէ պէնդէր:

Պունտան տա պաշգա միւթալաթա վասլ
օլույօր ըզ: էյէր գուս տանէսի գըլմէթինտէ օ-
լան քիւրրէ ի արզ՝ նէպաթաթ, հալվանաթ վէ
յինսան ճինսինէ մէսքէն օլմագ շէրէֆինտէ պու-
լունուպ՝ ալէմպէ պիր մէվզի իհրագ էյլէմէք-
տէ իսէ, ճիհանը տօլտուրան միլիօնլարճա շէմս
լէրին էթրաֆընտա տախի տէվէրան էյլէյէն սէյ
յարէլէր, — տիւնեալար, — մէվճուտ տըր տէր
իսէք աճէպա եանըլըր մըլըզ:

Պունա ճէվապ վէրէպիւմէք իշին էվվէլա
սիւալ էտէրիզ քի «Երլտըղլար շէմս թէսմիյէ
էտիյօր իսէք պիղիմ կիւնէշիմիզէ պէնդէյօր-
լա՞ր մը»: Իւմ անլէրին թէշքիւթընը հալլ է-
տէպիւմիշ տիր: Պունտան 80 սէնէ գատար ագ-
տէմ Հէլիֆիօլ Թաիլիյի զիյա ուսուլունու քէշֆ
էթտի: Օ պուլտու քի հէր հանկը պիր մատտէյի
պուխար՝ եախօտ գըղզըն հալա կէթիւրի վէ ա-
նըն զիյասընը պիր մէնշուրտան կէշիւրի իսէն՝
հասըլ օլան քաիֆըն (սիէքթըրմ) մուսայէն հօղ
թալարընտա պիր թագըմ խաթթլար գահիր օ-
լուր: Պու խաթթլարըն ընկի, ատէտի վէ գա-
հիր օլտուղու հօղթալար հէր պիր իւնսիւր ի-
շին մուսայէն տիր վէ պու եօլտա կէօրիւնէն
հէր զիյանըն մէնպալընտա նէ իւնսիւր վար իսէ
պիլինիւր: Կիւնէշտէ մէվճուտ օլան անասըր՝
քիմիակէր փօթասընտա հալլ օլունմուզ կիպի
մալիւմ տիր: Բամսիյ 1895տէ կիւնէշտէ պիր
կազ էսէրի պուլտու քի տիւնեատա անտէն էվվէլ
կէօրիւմէմիշ իտի. շէմսին Եունանճա Հէլիօս
իսմինտէն օլ կազը Հէլիուս թէսմիյէ էթտի: Սօն
րա քէշֆ օլունտու քի հալվանըն եիւքսէք թա-
պազալարընտա վէ պազը գափընճալարտան չը-
գան կազլար արասընտա աշնի մատտէ պուլու-
նույօր: Հէլիուս՝ հիտրօճէն կազընըն տէօրթ
տէֆասը աղըր իսէ տէ՝ ասլա աթէշ ալմագ, ա-
նըն իշին շիմտի պալօնլար տօլտուրմայա գուլ-
լանըլըյօր: Երլտըղլարըն զիյասը աշնի վէճհ
իւղրէ հալլ օլունտուգտա՝ ալէմ ու ճիհանը իմ-
լա էյլէյէն ճիսմլէրին ճիւմլէսի պիր էսաստան

հասըլ օլտուղու թէպէյիւն էտիյօր: Պու մէ-
սէլէյի Բահնիւմանըն 1927 Յունվար նուսիւլէ-
րինտէ «Խըլզաթ Ե ալէմ» սէրլէվհասը ալթըն-
տա թաֆսիլէն թարիֆ էթմիշ իտիք: Ալէմի
տօլտուրան կազլարըն թէքէսսիւֆիւ նէթիճէ-
սինտէ պիղիմ շէմս նասըլ մէյտանա կէլտի վէ
անտէն սէյյարէլէր նասըլ ալթըլտը իսէ, շիւպ-
հէ եօղ տըր քի տիկէր շէմսլէր տախի աշնի եօլ-
տա հասըլ օլտուլար վէ աշնի սուրէթտէ ան-
լէրտէն տախի սէյյարէլէր մէյտանա կէլտի:

Լաքին՝ էօյլէ իսէ՝ օլ սէյյարէլէրի նի՞շին
կէօրէմէյօրըղ տէյէճէքսին: Երլտըղլար գըղ-
զըն հալտէ օլտուգալարընտան նուր նէշը էտէր-
լէր վէ կէօրիւնիւրլէր, Այ՝ վէ պալատէ զիքր
օլունան սէյյարէլէր իսէ շէմստէն ալտըղլարը
զիյայը աշնէ կիպի աքս էտէրէք կէօրիւնիւր-
լէր: Զիյա, հէրարէթ, էլէքթրիքիլէթ վէ սէ-
տա՝ պիր հօղթատան հարէքէթ էթտիքլէրինտէ՝
օլ հօղթա պիր քիւրրէնին մէրքէզի կիպի օլուպ՝
հարէքէթ հէր թարաֆա եալըլըր: Բիյազիյաթ-
տա մալիւմ օլան պիր գախտէ իւղրէ՝ քիւրրէ-
լէրին սաթհը նըսֆ գուլթըլարընըն միւրէպպըր
նիսպէթինտէ տիր: Իմտի՝ զիյա մէրքէզիւնտէն
պիր գատէմ ուղագտա նէ տէրէճէ գուվվէթլի
իսէ՝ պէշ գատէմ էօթէտէ 25տէ պիրի գա-
տար օլուր, եանի՝ ուղագալաղըն գաիֆլէ-
նիր: Սէյյարէն Նէիթունուն շէմստէն պուլտու
պիղիմքինին 30 տէֆասը տըր, իմտի անըն ալ-
տըղը նուր պիղիմքինին 900տէ պիրի գատար
տըր, օլ սէպէպտէն տէհրլէրճէ անըն մէվճու-
տիյէթինտէն պիլապէր իտիք: Եագընլարտա
քէշֆ օլունան Փուլթօ իսէ տիւնեանըն 40 տէֆա
պը ուղագ օլուպ՝ պիղէ կէլէն նուրուն անճագ
1600տէ պիրինէ նաիլ օլույօր վէ անճագ ֆօ-
թօկրաֆ սայէսինտէ կէօրիւլէպիլտի: Շու հալ-
տէ կիւնէշին ուղագըլընըն պիլիլէրճէ վէ մի-
լիօնլարճա տէֆասը ուղագտա պուլունան շէմս-
լէրին էթրաֆընտա տէվէրան էյլէյէն սէյյարճ-
լէրին աքս էթտիյի զիյայը հիշ պիր գէման կէօ-
րէմէյէճէյիզ:

Օլ սէյյարէլէրին մէվճուտիլէթինի գա-
պուլ էթտիքտէն սօնրա՝ պիր սիւալ տահա իլէ-
րի կէլլիւր, — օլ սէյյարէլէր մէսքիւն մի տիւր-
լէր: Հայաթ իշին էն էլզէմ շարթ հալա վէ սու
տըր, անտէն մատա մուսայէն տէրէճէտէ զիյա
վէ հէրարէթ: Էտան տէրէճէտէն օլան պազը նէ-
պաթի վարլըղլար, գալնար սու տէրէճէսինտէ
գափընճալարտա եաշայապիլիյօրլար. պազը
էտան հալվան նէվլէրի իսէ պուլ իշինտէ ալ-

լարձա զալտըգտան սօնրա թէքրար տիրելիյօր-
լար: Ալա նէվլէրտէն օլան նէպարթաթ վէ հայ-
վանաթըն իսէ հէրարէթ Փարզլարընա թէհամ-
միւլիւ մահտուտ տըր: Պու հասա իւղէրինէ չէմ-
սին էթրաֆընտա պուլունան սէյյարէլէրտէն
պալատա զիքր օլունանլարտա հայաթ գապիլ
տէյիլ տիր, զիրա անլէրտէ ուզազլըզլարըն սէ-
պէպինտէն տէվամ իւզրէ չէտիտ գըչ հավասը
հիւքմֆէրմա տըր: Սապահլարը վէ պապէն ազ-
չալարը կէօրիւնէն Զէօհրէ չէմսէ տահա եա-
զըն օլմասըլէ պիզտէն չօզ սըմազ իւղիմէ մա-
լիք տիր, լաքին իւղէրինտէ հավա վէ սու ալա-
մէթլէրի քէչֆ օլունմուչ տըր, չէօյլէ քի սը-
մազ իւղիմէ մախսու հայաթ էսէրլէրի պու-
լունմասը գապիլ տիր: Մէրիխ սօն սէնէլէրտէ
իւայլը միւպահասէ մէսէլէսի օլմուչ տըր: Ի-
թալիալը էհլ ի նիւճուճ Եիւփալէլի սէնէլէր-
ճէ անըն թէֆթիչիլէ մէչղուլ պուլունմուչ
տըր: Անըն չըզտըզըր ըհամլէրտէ պիր թադըմ
միւսթագիմ խաթթլար կէօրիւնիւյօր. գուլթալի
սէմթէրտէ տէ մէվսիմ թէպտիլաթըլէ պէյազ
պիր էօրթիւ թէֆրիք օլունույօր: Պէյազ էօրթիւ
գար օլսա կէրէք, չու հալտէ միւսթագիմ խաթթ
լար սու ճէսվէլէրի օլմալը տըր. խաթթլարըն
էնի 15-20 միլ գատար հիսապ օլունույօր, սու
ճէսվէլէրինն սըվարտըր թարլալար տէյու
թէֆսիւր էտիլիյօր: Նէթիճէ՝ Մէրիխ մէսքիւն
օլմալը տըր քի ինստն ամէլէրինէ պէնգէր ալա-
մէթլէր կէօսթէրիյօր: Պունտան զիյատէսինի
պիւլէմէլիլ: Մէրիխ չէմստէն 141 միլիօն միլ
ուզազ տըր. պիլղանըն իլէ պիր խաթթ իւղէրի-
տէ պուլունարագանըն վէ չէմսին արասընա կէլ
սէք պիլէ՝ տահա 50 միլիօն միլ ուզազտա գա-
լըրըլ: Էն գուլթիլթի տուրպիլիլէր պիլէ օլ
գատար ուզազտա պուլունան պինալարը, հաթ-
թա չէհրլէրի պիլէ թէֆրիք էտէմէլլէր:

Մանգուճէ ի չէմսիլէ հազգընտա պէյան օ-
լունան թէֆէքըլըլէրի պիւթիւն ալէմ ու ճի-
հանա թաթպիլք էտէլիլիլիլ: Պունու էթմէքլէ
Ալլահըն էվլատըրըր էալընըզ պիլղ իղ տէյու
իտտիա էթմէք շէրէֆինէ խալէլ կէլմէլ: Մէչ-
հուր էհլ ի նիւճուճ Վիլիէլմ Մայըրըն պիր քի-
թապընըն սօնունտա եազտըզըն սէօլլէր իլէ պիլղ
տախի խաթմ ը քէլթմ էտէրիլ:

«Քէմալ սահֆպի պիր Ալլահ խայալ էտէ-
մէմ քի սալթ պիր գուճ տանէսի գատար օլան
չու տիւնեանըն իւղէրինէ պիր գուպպէ ի ասիւ-
ման պինա էթմէք իչիւն՝ պիհիսապ չէմսլէր
մէյտանա կէթիթիւն: Գատիր ի Մուլթազըն չէ-

րէֆինէ միւնասիպ օլմազ իւզրէ ինանըրըմ քի՝
ճիհանըն հէր հանկը քէօչէսինտէն պիր նուր
չէօլէսի վասըլ օլուր իսէ՝ օրատա տախի տիւն-
եալար վար տըր: Օրատա տախի նուր ը իլահի
էյիլի վէ մուհապպէթի թէչլիլք էլլէմէքտէ
տիր: Օրատա տախի մազիտէ, հալ ը հազըրտա
վէ միւսթագպէլտէ խալիլին մուհապպէթի Նա-
զարէթլի վասիթասըլլէ թէպչիլ օլունմուչ վէ
օլունաճազ տըր: Անըն թալիմի իլէ օրալարտա
տահա մէսուտ տիւնեալար վար տըր վէ պիլղէ
էպէտի սաատէթ վէ սէլամէթ միւսթատէսինի
կէօնտէրմէքտէ տիրլէր»:

Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

Տիթրօյթ

ՄԻԻԹԵՆԵՎԿԻ

ՅՐԱՆՍԱՐԷԻՍԻ ՏՈՒՄԷՐ

Միւսիւ Տուճէր 1957տէ Օրիլլազ իսմինտէ
պիր գասապատա տօղմուչ պիր շմէնտըֆէր ա-
մէլէսի օղու տըր: 14 եաչընտա Փարիզէ կի-
տիպ՝ էնկրէյվըր եանի գալէմքեարըլք սանաա-
թընը թահսիլ էտիպ՝ կիւնտիւլլէրի իչլէր, կի-
ճէլէրի օգուր իմիչ: 21 եաչընտա Փարիզ տար
էլֆինուճընը պիթիլիպ՝ տիպլօմա ալմըլ վէ
թաչըրյա կիտիպ՝ մէքթէպլէրտէ խօճալըլք էթ-
մէյէ պաչլամըլ: Լաքին սըհհէթի պօղուլուպ՝
Փարիզէ ապտէթ էտէրէք զազէթա մուհարրի-
լիլինէ պաչլամըլ վէ կիտէրէք միւլլիլֆ օլմուչ
տըր: Սիյասէթճէ րատիզալ ֆըրգասընը թազիպ
էտիպ՝ 1888տէ 31 եաչընտա փարլամէնթէ ա-
զա ինթիլիսապ օլունմուչ: Օ վազթ փարլամէնթ
րէիսի Մ. Յիօզի օլուպ՝ օնուն գըզը իլէ էվլէն-
միլ վէ րէիսին խուսուսի քեաթիպի օլմուչ տըր:
էրթէսի ումումի ինթիլիսապտա եէնիտէն
եէչիլմիլ վէ պաչընճա մալիլէ իգօնօմի վէ ա-
մէլէնին թէչքիլաթը մէսէլէլէրի իլէ մէչղուլ
օլմուչ տըր:

1895տէ Մ. Պուրթուա գապինէսինտէ մալի-
լէ նազըրը օլմաղա տալլէթ օլունմուչ վէ օ վա-
զիֆէտէ իրատ վէրէիթի գանուճընը թէէսիս էյ-
լէմիլ տիր:

Պուրթուանըն գապինէսի տիւլտիւքտէն սօն
րա 1897տէն 1902թէ գատար ինտօ-Չինտէ վա-
լիլիք էթմիլ տիր: Վալլէլիլի միւսթէպիտանէ
օլմուչ տըր:

Յրանսայա տէօնտիւլլէնտէ նաթիօնալիսթ
ֆըրգա իլէ պիրլէչիպ՝ փալլամէնթէ ազա ին-

Թիւիստայ օլունմուշ վէ 1905տէ փարլամենթ ըն-
խի օլմուշ տըր: Պուէ էննատէ սօլ ճէննա՛ փար-
թիւէր քէնտինէ գարշը պիրլէշիպ՝ ինթիսապ-
տա տիւշիւարմիւշէր տիր, վէ 1912յէ գատար
սիյասէթի պրապըպ՝ պիր պանգատա տիւշէ-
թօր իմիւշ:

1906տա ճիւմհիւր ընթիւյիյինէ գանտիտա
օլմուշ իսէ տէ քէնտինին 371 ընթիւնէ գարշը
Ֆալիէր 449 ընթիւնէ գապանմը տըր:

1912տէ Գօրսիգա թարաֆընտան ալան ա-
ղալըղընա սէշիւմիւշ վէ օ վազթտան պէրու ա-
լանտա աղա գալմը տըր:

1921-22 վէ 1925-26տա Պրիան գապինէսին-
տէ մալիյէ նաղըրը օլմուշ: Հարպ էննապընտա
մալիյէ միւթէխապընը հալինտէ տաիմա իւլէր
իմիւշ: 1927տէ ալան ընթիւն օլմուշ տըր:

Տուէր 74 հաշընտա օլուպ՝ սօն մուհարիւ-
պէտէ տէօրթ թանէ օլլու էօլմիւշ: Շիմտի էլի-
զէ սարալընտա գըզը ընթիւ գապուլարը իմրա
էտէճէ տիր:

ՍՈՒԱԼԻԱՐԱ ՃԵՎԱՊ

Պուալ էտիլիյօր: «Քայրօփրազթըրլըգ տէ-
նիլէն շէյ թէպտէթին պիր շիւպէսի հա պիր
նէվի մի՞ տիր»:

Ճէվապ: «Խոյր, սոգթօրլուգ պիր իւմ վէ
սանաաթ տըր քի ուղուն ռէնէլէր թալիմ վէ թէճ
րիւպէ իսթէր, պիր կէնճին էօմրիւնիւն 25-30
սէնէսինի ալըր: Իւմ վէ ֆէնն, հազիգաթ վէ
վուգուաթ իւղէրինէ միւլէտէս օլմալը տըր:

Քայրօփրազթըրլըգ, պազըմճըլար, սըթ-
մալա իփ պաղլալալար, Էւֆիւրիւպ՝ օղուլուպ
շիֆա վէրէնիւշ, տուա էտիպ՝ սաղալալար
կիպի քէնտի թէօրէմէ պիր սընըֆ տըրլար:
Պուլար թէպտէթին վէ իւմին էն առի հազի-
գաթլարընտան պիլէ պիսապէր տիրլէր:

Քայրօփրազթըրլարըն սէօղիւնէ կէօրէ հէր
պիր իլլէթ ինտանըն պէլ քէմիյինտէն պիրինին
Լէրինտէն սափմաը սէպէպինտէն օլուր իմիւշ,
վէ պէլինի օվալալըպ՝ օ քէմիյի Եէրինէ գօյա-
րապ՝ շիֆա պաղլուր իմիւշ: Պուլար սատէճէ
սինիլի, հիսթէրիւք վէ խոյալի խասթալարա
պաղալար վէ պէլլէրինի օվալալալար քիմսէ-
յէ զիյանը օլմաղ իտի վէ պու կիպի էվհամը-
լար տա իման իլէ մուվազգաթ պիր թէսէլի
պուլուրլար իտի: Լաքին վէրէմի, գանսէրի,
սաթլըճանը, պէօյրէք վէ գարա ճիւլէր խասթա-
լըգալարըն պափի թէտալի էթմէյէ չըզըլըլար

վէ էհալիյի հազիլի թէտալիտէն մէն էտէրլէր
իսէ օ վազթ պէշէրիյէթէ էն մուղիւր պիր թա-
գըմ կիպի օրթատան գալալըրլըմալը տըրլար:
Պու կիպի միւտալիէլէրի պիր ճիւնայէթ տիր:

Եազընլարտա 15 հաշընտա պիր կէնճ կէօր-
տիւք քի կէօքսիւնիւն սօլ թարաֆը ճիւնայէթ
իլէ տօրմուշ իտի: Ճէրաէթ տէր հալ պիր իյնէ
իլէ շէլիւմէք լաղըմ իտի քի հէմ վիճուտ զհէր-
լէնմէսին, հէմ տէ ճիւլէրին իւղէրինտէն թալ-
իկ գալգարապ իւլէյէ պիլիւն: Քայրօփրազ-
թըր տէնիլէն պիրի գանտըրըր քի պէլինի օվա-
լալարապ շիֆա վէրէպիլիւր: Օ կէնճ թէտալի-
տէն մահրուա էտիլիպ վէրէմին փէնշէսի ալ-
թընտա թէլէֆ օլուր:

Էհալինին էվէյի գըմօր ճահիլ տիր վէ թէ-
պապէթ հազընտա աճէլ աճալըպ էսրար նէ-
վինտէն շէյլէրէ ինտանըր: Օնլարտա պիր հիւմէթ
պիր սըրը կէօրմէք գանն էտէր: Այնի զէմանտա
դօրմօ վէ ուճուգ տըր: Պու տէպէպտէն Ամէրի-
գանըն վէ տիւնես էհալիսինին պու կիպի շէյ-
լէրէ վէրտիյի փարանըն մըղտարը սոգթօրլա-
րա վէ ֆէննի թէտալիյէ վէրտիյինտէն էվէք զի-
յատէ տիր:

Պուլտա թէաճճիւպ էտէճէք պիր շէյ Լօգ
տըր: Կէշէն սէնէ Պօսթօնտա պիր Գաթթիւք բուհ
պանընըն մէղարընա Եիւզ պին առէմ գօյուտ
շիֆա իշիւն: Անապօլուտա պիր Եէրտէ էսքի
պիր թապիւր պուլուլուտու, միւլէլըգ Եափըլօր
տէյու թէվաթուր օլուր, քէօյլէրտէն, շէհրէր-
տէն տօրն աղըն կիլիլիւր, պիլիւր իլէ խա-
թար:

Քայրօփրազթըրլար տա լահիլի, իսպաթը
վուր: Պիր գօճա գարը, պիւն հիսթէրիւք, պիր
սինիլիլի առէմ Եա գարը, Կէլիւք նալէ էտէր
սոգթօր զալմալը միւրաճաաթ Էթալի, իյաճ
զալմալը Եէտիւմ, օլմալը, քայրօփրազթըր
սաղալթուր: Տալիմա տա պու նաղարաթ սէօյլէ-
նիւր «Տօղթօր զալմալը կիթտիւմ»։ Պու հիւքա-
յէլէրտէն պէն պիւնէրճէ իշիթմիւշ իմ, տիւնեսալ
էթտիւք օլմալը, իւմիտի քէստիլէր, սօնրա պիր
սիւլիւք, զէնճէֆիլ, գուլըզգ գալիաղը, Եաշ
սէրի, կիւպրէ, նէ սիլիլիմ նէլէր իլէ սաղալ-
տը:

Պուլար էհալինին նախապալարուա վէ
ճէհէլէթի տիւր: Պազըմճը, նուսիւնէլ, պապա
չըզըմ, իւֆիւրիւնիւ, իփ պաղալըմը նէ իսէ
պու տա օ տըր: Էհալի ալտանմալը սէվէր: Էն
թօհաֆը պուլար միւրաղալարա, սիւրուա աճէ-
լիյաթընա ինտանաղալար, վէ կէօյա պիւր շէյ

պիլիթյորլար կիպի՝ եազարլար, իտտիա էտէր-
լէր: Էն գօլայ թարիգ պուռլարը պիր շապօրա-
թօրիյէ կէօթիւրիւս՝ քէնտիլէրէ ինանմատըղլա-
րը գօլէրա, վէրէմ, մալարիա եա տիֆթէրիա
ճըրմլարընը աշըլամազ տըր. օ վազթ ինանըր-
լար, ամմա իմանլարընը թաստըզ էթմէք վէ
պազալարա նազլ էթմէյէ ֆուրսաթլարը օլ-
մազ:

Ա. ՆԱԶԳԱՇԵԱՆ

ՍԻԻՐԻԱ ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՄԻՈՒԹԻԻՆ

Պու Միութիւնըն սէնէվի իճթիմաը պու-
տէֆա Ապրիլ 8տէ Հալէպտէ վուզու պուլմուշ
օլուս՝ անտէ պազը մուհիմմ մէսէլէլէր միւզա-
քէրէ էտիլմիշ տիր: Պու տաիրէտէ պուլունան
քիլիսէ վէ ճէմաաթլարըն խաթաթիւթիգ ճէտ-
վէլիստէ աթիտէքի բազամլար շայան ը տիգ-
զաթ տըր:

Միւրիաաա 23 եէրտէ Հայ Աւետ. Գիլիսէ-
լէր վէ ճէմաաթլար պուլունույօր: Պունլարտա
պուլունան նուֆուսըն ատէտի 9299 տիր: Գի-
լիսէ ազալարը 2064 տիր: Կիրակի մէքթէպ-
լէրիստէքի շալիւրտլէրին սալըսը 2566, հաֆթա
արաաը մէքթէպլէրիստէ թալէպէ 2562 տիր:
Պու մէքթէպլէրին մէսարիֆի 3692 Օսմ. լիրաաը
տըր: Պունըն 1192 լիրաաը շալիւրտլէրտէն թահ
սիլ օլունուր: Պու քիլիսէլէրին մինպէր իշիւն
վէրտիյի մէպլալ 1071 Օսմ. լիրա, խարիճտէն
տլընան իանէ 1755 լիրա տըր: Պու ճէմաաթլա-
րըն տախիլի պէշարէթ իշիւն, ֆուզարա իշիւն
վէ սաիր խայրիսա մազսէտլէրէ վէրտիյի իանէ
1111 Օսմ. լիրաաը տըր:

Պու բազամլար օլ ճէմաաթլարըն պու բու-
հանի մազսէտլէրէ տօղրու թաշըտըղլարը կիւ-
ղէլ հիսսիյաթա փէք պէլիլ շահիտլէր տիրլէր:

ՎԵՐ. ՅԱՐՈՒԹԻՆ ԱՐՄԱՂԱՆԵԱՆ

Վեր. Յ. Արմաղանեան 5 սէնէ տէվամ է-
տէն աղըր պիր խասթալըզտան սօնրա Մայիս
8տէ լոհպթընա տախիլ օլմուշ տըր: Միւթէ-
վէֆֆա 1855տէ իսթանուսաա տօղմուշ օլուս՝
Մէրզիֆունտա աշըլան իմ ի իւհի մէքթէպիւ-
տէ թահսիլտէն սօնրա իսթանու, Եօզկատ, Գօ-
նիա, Էվէրէք, Ագիզիյէ, Նէվէհէր, Պալը Բէ-
սիր, Էօտէմիշ վէ Պուրտուրտա վաըղլըղլա մէշ-
ղու պուլունմուշ տըր: Վեր. Արմաղանեան հէր
վալ էյլէտիլի մահալտա լաթիֆ թապիաթը իլէ

հէր քէսին հիւն ի թէվէճճիւհիւնիւ գազանմըշ
վէ դայէթ ֆաիտէլի պիր դաթ օլմուշ տըր:
1923տէ պիւթիւն ֆամիլիաաը իլէ Ամէրիգայա
կէլմիշ, վէ պուրատա պուլունտուղլու միւտ-
տէթտէ տախիլ ալադասընտա օլտուղլու քիլիսէ-
յէ վէ Բահնիւմայա էնվաի թարիգլէրլէ հիւն ի
խըտմէթ իֆա էյլէմիշ տիր: Ճէնազէ ալայը
Մայիս 10, Կիրակի կիւնիւ պիր չօզ տօսթլա-
րընը հուզուրունտա փէք միւլէսսիր պիր թարգ-
տա-իճրա էտիլմիշ տիր:

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ժինէվտէ ումում էվրօփանըն իգթիսատի
գօնֆէրանսը Մայիս 15տէ պաշաաը: Պրիանըն
րէխիլթտէ մաղլուս օլմասը օ չիւպէլի վէրտի
քի ժինէվէ կէլէմէյէճէք տիր: Լաքին տէրհալ
գօշուս կէլտի: Օ ուֆազ վազաա ֆրանսանըն
վէ պէնիմ սիյասէթիմէ թէէսիր էթմէզ տէյու
իւէ պաշաաը: Իլք մէճլիստէ Ալաման մուրախ-
իսաը իլէ միւճատէլէյէ թութուլըլար: Պրիան
Ալաման-Ավսթրիա կէօմրիւք իթթիհատընը
ահտնամէլէրէ գարըր տըր տէյու իտտիա էյլէ-
տի: Ալամանլար իսէ աքսիւնի իտտիա էյլէտի-
լէր: Էնճամ միւպահէսէտէն սօնրա մէսէլէ
տիւնեա մահքէմէսինէ վէ ճէմիյէթ ի Ապիամ
խտարէ մէճլիսինէ հէվալէ օլունտու: Ալամա-
նիանըն րիգասը իլէ: Պէօյլէճէ էվրօփաճա մու-
հիմ պիր մէսէլէ սուլհ իլէ հալլ օլունաճազ
տըր: Պու գօնֆէրանսաա Բուս խարիճիյէ վէքի-
լի Լիթվինօֆ ուզուն պիր նութգ իրատ էտիլ
ճէլմիլ տէօյլէթլէր արասընտա իգթիսատի
պիր իթթիֆազ թէքլիֆ էյլէտի: Սօլիլիթ վէ
գափիթալիստ հիւքիւմէթլէր ահտ էյլէմէլի
տիրլէք քի պիր պիրինին թիճարէթինէ թէճա-
վուզ էթմէյէճէքլէր տիր: Հիշ պիր միլլէթ մէմ
լէքէթիւնտէ սաթըլան ֆիյէթտէն էքսիք խարիճ-
տէ մալ սաթմասըն: Լիթվինօֆըն պու նութգը
էլիլիլի թէաճճիւկ մէյտանա կէթիրտի: Բու-
սիանըն իտալաթը ճար գէմանընտան ֆաղլա
վէ իրրաճաթը տահա էքսիք իմիշ: Ձար գէմա-
նընտա տիւնեանըն պուզտայընըն հիւզտէ 25ի
Բուսիաաա իտի, չիմտի 20սի տիր տէյօր:
Բուսիա էվրօփաաա մաքինա իշլէրինին հիւզ-
տէ 50-75ինի սաթուն ալըյօր: Ձար գէմանընտա
տիւնեա հիւնիւնիւն հիւզտէ 53իւ Բուսիաաա
իքէն՝ պու կիւն 42յէ էնմիշ տիր: Լիթվինօֆ
չիմտիքի պուհրանըն սէպէպինի մուհարէպէյէ
վէ էվրօփանըն ուֆազ զըսմլարա փարչալանըլ

հէր թարափտա կէօմբիւք տիվարլարընըն չէ-
քիւմէսինէ համլ էտիյօր :

Ամէրիգա: Ուօշինկթօնտա իծթիմա էթմիւ
օլան պէյն էլ միլէլ թիճարէթ օտասը գօնֆէ-
րանսը խիթամա էրտի: Օրատա 35 միլլէթ թա-
րաֆրնտան 1000 գատար մուրախիսա կէլմիւ
իտի: Կէրչի պու պիր սիյասի իծթիմա տէյիւ ի-
տի խէ տէ գարարլար սիյասէթէ տախի ալա-
գատար տըրլար: Մէսէլա պէյն էլ միլլէլ պօրճ-
լար վէ թաղմինաթլարըն թատիլի, կէօմբիւք
վէ թէսլիհաթլարըն թահտիտ օլունմասը հագ-
գընտա գարար վէրմիւլէր տիւր: Պու մէսէլէլէր
տիգգաթլէ թէֆթիւ օլունմալը, գարարը վէ-
րիւմիւ տիւր: Պու թէքիլիֆլէրի մէյտանա կէթի-
րէն պաշլըմա Ալաման վէ ինկիլիկ մուրախիսա-
լար տըրլար:— Պու կիւնլէրտէ Ամէրիգանըն
պաղը պէօյիւք չէհրլէրի իւղլիւնտէ պէօյիւք
պիր թէյյարէ հարպը մանսլըմա իծրա օլուն-
մուշ տըր: 650 թէյյարէ Շիգալի վէ Տիթրօյթ
իւղէրինէ հիւճմ էտիւպ՝ տիկէր թարափտան միւ
տափաա էտիլմիւ տիւր:— Նիւ Եօրք էյալէթի
իլէ Նիւ ձէրզի արասընտա պիր տալա վար ի-
տի: Նիւ ձէրզի իլթիքէա էյլէտի քի Նիւ Եօրք
չէհրլէրին գիպիւ վէ լաղըմլարը տէնիղէ տէօ-
քիւլէրէք՝ Նիւ ձէրզի գըրլարը սուլարըն քիւ
լէյօր վէ սըհհէթէ մուղիւր գըրլար: Նիւ ձէրզի
մահքէմէ ի ալիտէ տալալը գաղանմըշ տըր:
Նիւ Եօրք Եաղմադ ուսուլընա պաշլայաճաղ վէ
սալթ պոննուն իչիւն 18 միլիօն տօլար մասրաֆ
օլաճաղ տըր:— Նիւ Եօրք էյալէթիւնտէ թէչքի-
լաթը օլան խըրսըղ վէ բաքէթիլըրէրէ գարը
թահգիլաթ տէվամ էտիյօր: Պու թահգիլաթա
250 պիւն տօլար թախսիս օլունմուշ տըր:— Մա-
յիս 19տա Նիւ Եօրք Սթօգ էքսչէյնճիւնտէ Էէնի
պիր տիւլէլիւնլիւք տահա օլտու քի 1924տէն պէ-
րու ֆիլէթլէր էն աշաղը հուսուտա էնտիլէր:

Ինկիլթէրրա մալիյէ նաղըրը Սնօտըն փար-
լամէնթ հուղուրընտա պիւտճէյի օգուտուգտան
սօնրա աղըր խասթա օլտու վէ պիր արա Էէրինէ
պաշգա պիրինի պուլմադ սէօղիւ էտիլիյօր ի-
տի: Սօնրատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ է-
փէյի բահաթ իմիւ վէ իլլէրինէ տէվամ էտէ-
պիլէճէք տիւր: Սնօտըն ինկիլթէրրանըն էն մա-
րուֆ սիյասիյունը սըրասընտա տըր վէ փարլա-
մէնթ Էէնի պիւտճէյի գապուլ էյլէմիւ տիւր:—
Ինկիլթէրրա իլէ Բուսիանըն ալաղասը էյիլէչ-
մէքտէ տիւր, հաթթա Բուսլար ճար ղէմանընըն
պօրճ սէնէտլէրինի էօտէմէք սէօղիւնիւ էտի-

յօրլար, չու շարթ իլէ քի Էէնի պիր իսթիգրալ
վէրիլտին:

Ֆրանսա: Մայիս իպթիտասընտա Ֆրանսա
միլլի մէճլիսի հուղուրընտա Պրիան իքի սաաթ
սէօյլէյիպ՝ խարիճի սիյասէթիւնի թարիֆ էթ-
տիքտէն սօնրա մէճլիս զայէթ պէօյիւք էքսէ-
րիյէթ իլէ թաստըգ էյլէմիւ խոի: Պու վազաա
Պրիան իչիւն պէօյիւք պիր զալէպէ սալըլըպ՝
տօսթլար օնու ըլիպիլիյէ նամղէտ օլմաղա իգնա
էյլէտիլէր: Մայիս 13տէ վէրսայլ սարայընտա
ինթիխապ պաշլատը, մէպուսան վէ այան մէճ-
լիսլէրի տաէթ իւղրէ սարայտա իծթիմա էյլէ-
տիլէր: Օ կիւնիւ ֓արիւղ սիյասիյուն վէ մէչ-
հուրարընտան հէմ էհալիտէն պէօյիւք պիր գա-
հուրալըգ վէրսայլ սարայընա, պաղչէ վէ էթ-
րաֆրնա տօլմուշլար խոի: Էօյլէ դանն օլունու-
յօր խոի քի Պրիան էքսէրիլէթ ի մուլթաղա ի-
լէ գաղանաճաղ: Իլք ըէյաէ Տումէր 442, Պրիան
իլէ 401 ըէյա ալտըլար: 50 ըէյա տէ պաշգալարա
վէրիլմիւ տիւր: Պրիան պու հալի կէօրիւր կէօր-
մէղ՝ տէրհալ չէքիլտի վէ մէյտանը քէնտի բա-
գիպիւնէ թէք էյլէտի: Պէօյլէճէ Տումէր էքսէ-
րիլէթ իլէ Ֆրանսանըն 13իւնիւ ճիւմհիւր ըլի-
սի օլմադ իւղրէ ինթիխապ օլունտու: Իլք տէ-
ֆա անը Պրիան թէպրիք էտիպ՝ «Պու տօսթլու-
ղումուղա իալէլ կէթիւմէղ» տէյէրէք ալըլտը
վէ էհալի ալգըրլատըլար: Պրիանըն մալլուպ
օլմասընա պաշլըմա իքի սէպէպ կէօսթէրիլ-
յօր: Ա. Ֆրանսա հալա արիսթօգրաթիք պիր
ճիւմհուրիլէթ տիւր, Պրիան տահա գիյատէ սօ-
սիալիսթ թարաֆընտա տըր: Բ. Պրիան չօգ
գուլվէթլի պիր ատէմ օլուպ՝ փարլամէնթտէ
պու հալ շիւպչէ վէրիւր: Պու մաղլուպիլէթ Ա-
լամանիստա ֆէնա թէէսիւր էյլէտի:

Սփանիա: Մայիս օն կիրակիտէն պաշլա-
յարաղ՝ Սփանիանըն Փարգըլը չէհրլէրինտէ պիր
խահան վէ իղթիւշալ զուհուր էթտի: Գալապա-
լըգ քիլիսէ վէ վանքլար իւղէրինէ հիւճմ էտիպ
անլէրի սօյսուգտան վէ աղիլ թասլիլըրի սօ-
գաղա աթարգտան սօնրա Էաղտըլար, սալթ
Մատրիտտէ Էէտի քիլիսէ Էանմըշ տըր: Պու կի-
պի հալլէր Պարսէյօնա, Գարթաճինէ վէ պաշ-
գա պէօյիւք չէհրլէրտէ տախի վուղու պուլ-
տու: Երկուշարթի կիւնիւ ասըլար ձիւղուիթ
Գօլճի իւղէրինէ հիւճմ էտիպ՝ թապիլըրի
աթարգտան սօնրա Էաղտըլար վէ իւշ ձիւղուիթ
քիլիսէսի Էաղտըլար: Մայրապետլըրին վան-
քընա տախի հիւճմ էտիպ՝ Էաղտըլտան սօնրա
սօգաղա տէօքիւլէն մայրապետլէրէ հիւճմ էյ-

լէտիւէր: Գաթօլիք բուհական վէ մայրապետէր տէն պինդեմէսի գաշմը՝ պաշգա եվէրէ սը-
ղնմը տըր: Գալապալըզ սօգաղարտա տօլա-
շըպ՝ հէր քէսի իշէ կիթմէքտէն մէն էյլէմիշ
տիր: Սիվիլ փօլիսիէր խեանըն էօնիւնիւ ալա-
մատըլար: Հիւքիւմէթ խտարէ ի էօրֆիյէ իւան
էտիպ՝ աաքէր կէթիւրմէյէ մէճալուր օլմուշ տըր:
Աաքէր կիւճ պէլա զապթ էտէպիւմիշ տիր: Հիւ
քիւմէթ սապըզ Գրալ Ալֆօնսը վէ թարաֆտար-
լարընը իթհամ էտիյօր վէ գրալըն շախսի էմ-
քաք վէ ումուրլարտա օլան սէրվէթիւնի զապթ
էթմէյէ զարար վէրմիշ տիր: Չարար գիյան
Գաթօլիք միւլէսսէսէլէրինէ միլիօնլար իլէ հի-
սապ էտիլիյօր: Պիւ հիսսապ կէօրէ 30 միլիօնը
պուլմուշ տըր: Մօսիալիսթէր զարըշմայրպ՝
էհալիյէ նասիհաթ էյլէմիշէր տիր: Ասըլ վա-
զաա Գօմմիւնիսթլէրին իշի տիր զանն օլունու-
յօր: Վաթիգանտա թէէսիւրի զայէթ Ֆէնա օ-
լուպ՝ մէսուլիյէթի հիւքիւմէթէ տէյիլ՝ Գօմ-
միւնիսթլէրէ աթֆ էտիյօրլար: Վէ փափա հիւ-
քիւմէթէ կարտըմ էթմէյէ զարար վէրմիշ տիր:
Գրալ թարաֆտարանընտան պաղըլար հապս օլ-
մուշ տըրլար: Էօյլէ զանն օլունույօր քի Սիւա-
նիա Պօլէվիլիք վէ ալթ իւսթլիւք թէհտիտի
ալթընտա պուլունույօր:

Բուսիա: Իլք պէշ սէնէ փլանընըն մուվաֆ-
ֆազ օլաուղունու կէօրէրէք՝ Բուսլար իքիւնի
պիր պէշ սէնէ տահա չալըշմապա զարար էթ-
միշէր տիր: Եէօյլէ քի Բուսիա քեամիլէն իհ-
թիյաճը իշիւն միւսթադիլ օլսուն: Բուսիատա
վէսիկա իլէ եէյէճէք վէ էշիա սաթուն ալմազ
ուսուլը լազվ օլունմուշ տըր: Հէր քէս փարա-
սը իլէ սաթուն ալմազ տըր: Բուսլար օ գա-
տար փամուզ եէթիշտիւրիյօրլար քի Մըսըր թէ-
լաշա տիւշմիւշ տիւր: Ֆիյէթլէր տիւշէճէյի մու-
հազապ տըր:

Թիւրքիա: Սթանպօլտան Եըլմազ իսմինտէ
պիր զաղէթա կաղըյօր քի Թիւրքիանըն միլլի
մէճլիսի ինթիխապընտա սօն վազթտա իւան օ-
լունու քի իսալք Փըրգասընտան տըշարը օ-
լանլար տախի նամգէտ օլապիլիլիլէր քի պու
մանասըլ իտի, չիւնքի զաթէն հէփ միւնթախիպ
ի սանիլէր սէշիւմիշ՝ պիթմիշ օլուպ՝ ճիւմէլ-
սի իսալք Փըրգասընտան իտիլէր: Պու մէմէլ-
քէթտէ ճիւմէլ հազգ իսալք Փըրգասընա վէրիւ-
միշ տիր: Իստի օնտան տըշարըտա պիրի ին-
թիխապ օլսա պիլէ նէ Փախտէսի օլուր, չիւնքի
պիւթիւն գուզվէթ օնլարըն էլինտէ տիր: Եա-
լըն զաղէթապ տախի Բուսլարըն Թիւրքիայ

ուճուզ՝ մալ վէ զախիւրէ եըլմասը հազգընտա
հազարապ՝ տէյօր քի «Պու պապտէ թահգիլաթ
իճրա օլունույօր վէ էյէր իսպաթ օլունուր իսէ
քի Թիւրքիայ տախի էվրօփա կիպի տըմփինկ
էտիլիյօր՝ Թիւրքիա սիյասէթիւնի թէպտիլ էթ-
մէլի տիր: Ասանատա ճիհան վէ Սիյահն ըր-
մապարըր ճօշմուշ օլուպ՝ պիւթիւն օվալը պա-
մըշ տըր: Ճիհան սուլարը 44 քէօյիւ պամմըշ
տըր: Գարաթաղա կաղըն Եիւզպաշը քէօփիւ-
սիւ եըլըմըշ տըր: Անատօլուտան կէլէն շմէն-
սըֆէր Հալէպէ կէշէմէմիշ, Եօլճուլար Ատանա-
տա զալմըշլար տըր: Իսթանպօլտա ըհամի
տախիլէրին քեաղըտլարընտան պալիալարլա
Պուլկարիսթանտա պիր գոււմփանիյա փաշապ-
լա տէյու սաթըլմըշ իտի: Պունլար Պուլկարիս-
թանա եէթիշտիքտէ անլաշըլմըշ քի, անլէրին
իշինտէ Թիւրքիա թարիլիւնէ տախի պիր չօզ գըլ
մէթլի թահրիւրաթլար վար տըր: Թիւրքիա հիւ-
քիւմէթի պու քեաղըտլարը միլիօնլարճա փարա
թէտիլէ էտէրէք կէրի սաթուն ալմաղա չալը-
շէյօր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Հալէպտէ Կաթողիկոս ինթիխապը վէ օ-
ծումը մէրասիմի հիքեայէլէրի փէյ տէր փէյ
նէշը օլունույօր: Ինթիխապ իշիւն պատգամա-
ւորլար 12 բուհական վէ 25 աշխարհական օլմազ
իւզդէ, Հալէպ, Պէյրուսթ, Շամ, Լաթաքիա վէ
Գըպըրստան սէշիւմիշ տիրլէր: Կրօնականլար
վէ աշխարհականլար այրը այրը գոնիակ ժո-
ղով էտիպ՝ ինթիխապա զարար վէրմիշէր: Շա-
բաթ սապահը ճիւմէլսի Քառասուն Մանկանց
կեկղեցիտէ իճթիմա էտիպ՝ Կաթողիկոս Հրա-
շափառ իլէ կէլմիշ վէ «Ողջոյն ձեզ սիրելի զա-
ւակներս» քէլիմէսի իլէ պաշլայարապ պիր
նութգ իրատ էյլէմիշ: Նութգընտա 1915տէն պէ
բու Կիլիկիա աթոռընըն վէ ճէմաաթըն տիւշար
օլսուղու պէլալարը սայըշտըրըպ՝ քէնտի հա-
յաթընտա պիր Կաթողիկոս ինթիխապընըն լի-
գումընտան պահա էյլէտիքտէն սօնրա, Գեք.
Բարգէն Եպիսկոպոսըն էօմրիւնիւ վէ իշլէրիւնի
թարիֆ էտէրէք՝ անը թագտիմ էյլէմիշ տիր:
Պատէհու օն պիր կղերական վէ 24 աշխարհա-
կանլարըն կիզլի քուէսի իլէ Բարգէն Եպիսկո-
պոս Կաթողիկոս ինթիխապ օլունմուշ տըր:
Բարգէն Եպիսկոպոս մէճլիսէ տալէթ օլունուպ
վէհափառըն էլինի էօփէր իքէն «Թէմէննի էտէ-
րիմ քի պէնիմ կէօրտիւլիւմ կիւնլէրի կէօրմէզ

սին» տէմիւ տիր:— Ամէրիկա Հայ Աւետ: քի-
լիսէլէրին Միութիւն մէջըլիսի պու քերբէ Թու-
նիս տէօրթտէ Ուսթըրտու ինիլատ տէճէք տիր:
— Տիթթօյթ քիլիսէսինին չօպանը Վեր. Ուշտու-
նի սրհհէթինին պօղուլմասը միւնաստէպէթիլէ
քիլիսէլէ իսթիֆասընը վէրմիւ օլուպ՝ Գալի-
ֆօրնիայա աղիմէթ էթմիւ տիր:— Յիլատէլ-
ֆիատա Հայ Աւետ. Մէթօտիսթ քիլիսէ Վեր.
Միսաք Գրիգորեանը Վեր. Ա. Յարութիւնեանը
Եկրինէ պիր սէնէ իչիւն տալէթ էլլէմիւ տիր:
— Պրն. Յովակիմ Ֆէրմանեան վէ Պրն. Նշան
վէ Տիկին Պէկեան Զուրշէրիտաքի էրմէնի մէք
թէպի իչիւն իանէ թօփլամազ իւզրէ Ամէրիկա-
յա կէլմիւլէր տիր:— Փասատիկատա Փօսթ
կազէթասը մէքքիւր չէհրին չօճուլարը իչիւն
պիր կօլֆ միւսապազասը աչըպ՝ ճիւմէլ չօ-
ճուլարա օյնամազա Փուրտաթ վէրմիւ վէ պու-
նա 3000 զասար չօճուլար իշթիրաք էլլէմիւ-
լէր տիր: Պուշարտան 10 իլէ 15 սիննի արա-
սընտա իշթիրաք էտէն չօճուլարտան պիրինճի
միւքաթաթը պիր էրմէնի չօճուլու ալմըլ տըր:
Պու չօճուլ ան ապլ Այնթապլը Պրն. Միսակ
Գալլէշեանը քէրիմէսի Օր. Հէլէն օլուպ՝ 25
սօլպլըր սաաթլը պիր պիւշքիւր ալմըլ տըր:—

1931 ՄԱՐՏ 18ԷՆ ՄԱՅԻՍ 1ԷՏԷՔ ԲԱՀՆԻԻՄԱՅԱ ԻԱՆԷ
ԷՏԷՆԷՐ

Տօղթ. Յ. Պարսոմեան (Լէնքէսթըր) \$10. Մր. Կ.
Կլէրմէնեան (Փասատիկա) 50, Տիկ. Վ. Թէլֆէնեան (Նիւ
Եօրպ) 10. Գրիգոր Գարանեան (Լօս Անկէլըս) 30, Նօկա-
րըզում, Կալին Գաղանճեան 10, Ճօն Գաղանճեան 10,
Յ. Գաղանճեան 10. Յ. Յակոբեան 10. Յ. Զուլեան 5,
Գ. Շամլեան 5. Շիգախում, Լ. Քէօքէրեան 5, Ա.
Խարանճեան 5. Ս. Պարսոմեան 5. Ս. Կիւլէշեան 5
(Մէլտիւն), Պօսթօնում, Բահնիւմ իչիւն վէրիւն զի-
յաթիթտէ 106. Զահլէ քիլիսէսինտէ 3.95 (պու մէպ-
լապ պիր Սիւրիս քիլիսէլէրին իանէսի արասընտ
Յունվարտա կէճուլըլմիւ իտի սէ տէ մալթիլէսսֆ
պիր սէզվիյաթ նէթիլէսինտէ Ապրիլ 4 նուսիլտէքի բա-
փօրտա գօնուլմամը իտի:)

Եռնանիսրամ Խաթալիյանէսինէ
Կ. Ճիւրճիւրեան (Լօնտա) \$6.80:

Փրօֆ. Ա. Պէգնեան Բիթապը իչիւն

Մ. Թէրզիւնեան, Ա. Արքիւրեան, Խաչէր Թիթիւն-
ճեան, Ն. Ա. Նիկողոսեան:

Տիպէրլէրի ԲԱՀՆԻԻՄԱ ԻՀՏԱ ԷՏԷՆԷՐ

Տիկ. Մ. Ալեան (Պրուքլին)՝ Տիկ. Փ. Փօսթալը-
եան (Սինսինատի), Ն. Գալաճեան (Ճիւտիթհ Կիպի),
Ս. Գաղանճեան (Իսկէնտէրուն), Վ. Քէթիլէրեան (Մէ-
նէնազ)՝ Վեր. Քէթիլէրեան (Լաթաքիս), Յ. Հէօքէլէր-
եան (Ն. Պրուքլին)՝ Ն. Հէօքէլէրեան (Գահրէ), Ճ.

Գարապուշ (Պրուքլին)՝ Տիկ. Պ. Պօյանեան (Աթինա),
Ե. Պաղըրճեան (Նիւ-Եօրպ)՝ Ս. Պաղըրճեան (Ֆրանսա),
Տիկ. Գալըրեան (Նիւ-Եօրպ)՝ ՄեծԳլորիանա (Այնթապ),
Ս. Ասաքէլեան (Արիւնկիւն)՝ պիր մուհանթիւ, Տօղ-
Տօտապեան (Շիպաօ)՝ պիր մուհանթիւ, Մ. Թէրզիւն
(Ալամէտա)՝ Օր. Թէրզիւն (Սան Ֆրանցիսկո), Տօղ. Վ. Փո-
լատեան (Հալէպ), Տիկ. Ճէֆրիս (Ճօփլին), Ն. Զա-
ղըրճեան (Գահրէ), Գ. Պաղտեան (Հալէպ), Ճօղէֆ
Մուստեան (Տէյրն), Տիկ. Քիւրքեան (Տէյրն), Ս.
Մըլըրըլեան (Գօրտօպա)՝ Մ. Մըլըրըլեան (Պէյ-
րութ), Յ. Քիւրքիւն (Վուսթիֆ), Մ. Քիւրքեան
(Հալէպ), Օ. Քէօքէրեան (Հալէպ), Լ. Ալիքսանեան
(Պոսթօն)՝ Փ. Միլլոնեան (Լարնապա), Համտի Մար-
գարեան (Նիւ-Հէյլն)՝ Ս. Մարգարեան (Պուէնս Այ-
րէս), Ն. Փոսթալեան (Սինսինատի)՝ Անանեան Միսա-
տիւ (Հալէպ), Ս. Սիւրիւնեան (Ալպանի)՝ Գ. Սիւրիւնե-
ան (Գօնսթանյա), Ա. Եղըրճեան (Թրանսիլվանիա), Ե.
Էլմաճեան (Պէյրութ), Լեւոն Տարազեան (Հուսյիթ
Փիլէյն)՝ Յ. Տարազեան (Պէյրութ), Քիւրքիւն Երան-
եան (Էրսթըն)՝ Տիկ. Հալատթեան (Հալէպ), Իսկէ-
տէր Արըլեան (Նիւ-Եօրպ)՝ Յ. Արըլեան (Ն. Ե.), Եա-
կոր Արըլեան (Իրան):

ԲԱՀՆԻԻՄԱՆԸ ԻԽԹԱՐԸ

Ապօնէլէրիմիլին կէճուլէլէլէլէլէլի փա-
րայր եա չէք, եա մընի օրտըր, եա տա թէհա-
հիւալիւ (րէճիսթըրտ) մէքթուպ իլէ կէճուլէր-
մէլէլէրին թէմէնի էտէրիլ: Զարֆ իչիւնտէ
կէճուլէրիլէն փարալարտա զայաթ վուլու պու-
լույօր:

Մ Ի Ի Ն Տ Է Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէՆՏ Ի ՄԱՆՍՈՒՍ

Իմանըն Սարսըլմազ Շէյլէրի

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Հալիմ վէ Գալպէն Միւքէլապը Օլանիար

Միւպարէֆ Տիւրէր

Վեր. Հ. ՊէօվԳԱԼԱՅՈՒՆ

Թարիլի Պիր Վազըա

ՓՐՕՖ. Զ. Ա. Պէճճեան

ՄՈՒԵԱՊԷՐԱԹ

Արգուրի Գանուլար ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Միլլէթիմիլի Պագիյէսի

Վեր. Մ. Կ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Աիւր Տիւնեալար

ՓՐՕՖ. Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՅՈՒՆ

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻԻ

Ֆրանսա Րէիսի Տուէր

Սուլլարա Ճէվապ ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Սիւրիս Հայ Աւետ. Միւքիւն

Վեր. Յարութիւն Արմաղանեան